

Uredništvo in upravitelstvo:

Maribor, Koroške ulice 5.

„STRAŽA“

Izhaja v ponedeljek, sredo in petek
popoldne.

Rokopisi se ne vračajo.

Z uredništvom se more govoriti
vsak dan od 11.—12. ure dopold.

Telefon št. 113.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Starostna lista:

Celo leto . . . . . 12 K
Pol leta . . . . . 6 K
Četrt leta . . . . . 3 K
Mesečno . . . . . 1 K

Posamezne številke 10 v.

Zunaj Avstrije celo leto 17 K.

Inserati ali oznanila

se računijo s 15 vin. od 6 redne
petitvrste; pri večkratnih ozna-
nih velik popust.

t. 138.

Maribor, dne 24. novembra 1911.

Letnik III.

Mladina in moderni zli-duh

V ponedeljek dne 20. t. m. se je zgodil v Zagrebu nad vse žalosten slučaj. V prostorih trgovske akademije sta počila dva strela. Prvi je bil namenjen nekemu profesorju, a je zagrešil svoj cilj, drugega je atentator nameril proti samemu sebi, ter se je od lastne kroglice zadet v srce zgrušil preko klopi in je kmalu nato izdihnil.

Nekoliko besed k dogodku samem: V petek dne 17. t. m. je profesorji zbor trgovske akademije imel sejo, v kateri je sklenil naložiti učencu II. razreda Milivoju Ščerbaku 16urni karcer (šolski zapor) radi njegove nemarnosti in nepazljivosti, vsled neuljudnega postopanja napram profesorjem, radi izostajanja iz šole, zanemarjanja sv. maše in mnogih drugih pregreškov. Med tem se je dogodilo še nekaj. V kemičnem kabinetu so nekateri učenci tega razreda napravili neko dijaško nagajivost, radi česar je bil kaznovan cel razred s 4urnim zaporom, katerega naj bi obsedel v ponedeljek dne 20. t. m., ko je bil radi spomina umrle cesarice Elizabete prost član. V ponedeljek ob 11. uri se je res zbral razred, da prestane kazen. Nadzorstvo je imel profesor dr. Schneider. Med učenci je bil tudi Ščerbak. V pričetku je sedel mirno v zadnji klopi; po preteku kake pol ure se pa naenkrat dvigne in se prične prerekavati s prof. dr. Schneiderjem. Ta ga zavrne, da tukaj ni mesto za take razgovore. V tem hipu pa potegne blazni učenec revolver in s klicem: „To je moja osveta!“ ustreli na profesorja. Strel pa k sreči ni zadal. In kmalu nato počí drugi strel. Ščerbak se zadet v srce zgrušil in kmalu nato izdihnil. Da je nastala v razredu in v celi hiši silna panika, je pač umevno. Toliko o suhih dogodkih samih.

Dolžnost nas pa veže, da nekoliko globlje premotrimo ta žalostni, a simptomatični dogodek in poiščemo vzroke, ki so potisnili 18letnemu mladeniču smrtonosno orožje v roke, da je streljal na svojega vzgojitelja in potem obrnil še gorko cev proti samemu sebi.

Naša mladina, zlasti ona, ki obiskuje razne srednje in druge enake šole, živi v nevarnih, kritičnih časih. Nasprotniki krščanskega svetovnega naziranja so neutrudljivo na delu, da bi zamorili v mladih središih vzvišene nauke Kristusove in jih napolnili

z materialističnim cinizmom, ali s komodnim indiferentizmom, ali pekočimi dvomi. Oropati mladeniča visokih ciljev, ki jih črpa iz vekovečnih resnic krščanstva, zamoriti v njem smisel za vernost in plemenitost, to je namen vsega nasprotnega „vzgojevalnega“, „izobraževalnega“, „kulturnega“, „socialnega“ in „književnega“ dela.

S čim nadomestiti izgubljeni notranji mir, pregnano zadovoljnost srca, to te ljudi ne briga. Da si le enkrat krehlj iz svojega pota in zabredel v silni val stotisočev, ki hlastajo in drve za „modernim“ človekom, to zadostuje. Zapisan si, da se ne vrneš več in več kot tvoje notranje smrti ne rabijo.

In ta milje brezverstva in odurnega proti-krščanstva rodi sadove, kakor jih vidimo v Ščerbakovem slučaju. Brez vsakega verskega prepričanja živeti lahko miselnost od dneva do dneva nima nesrečni mladenič nobene opore več in se povsem vda strastem. In če je kaj na potu njegovi izpričenosti, gre in strelja, saj moralnih obveznosti ne pozna.

Se bolj kakor pri nas na Slovenskem je položaj nevaren za hrvaško mladino. Naša katoliško-narodna dijaška organizacija je, hvala Bogu, dosegla že veliko uspehov in se še vedno bolj razvija. Vedno več dijaštva se zbira okrog našega praporja in številni mladi idealni mož, ki stopa leto za letom iz naših katoliško-narodnih dijaških organizacij, je vedno večje. Toda dela je vendar še veliko, kajti naši nasprotniki delajo dosledno in sistematično.

Na Hrvaškem so razmere še neugodnejše. Katoliško-narodna misel med dijaštvom sicer veselo in krepko napreduje, toda mnogo je še neizoranega polja.

„Hrvatska“ piše z ozirom na ta dogodek: „Naša mladina je prišla pod vplivom naprednjaškega „protiklerikalizma“, „realizma“, „individualizma“, pod vplivom frimasonskega tiska tako daleč, da slavi — Ferrerja. Na naših gimnazijah in obče v srednjih šolah se javno zasmehuje vero in verske obrede. Zasmehuje se Kristusa in z zasmehovanjem se obkłada sv. razpelo . . . Takih nazorov se dijakji niso navzeli sami iz sebe. Zelo mnogo je mladih profesorjev, ki širijo take nauke, ki ne prednašajo svojega predmeta, niti onega, kar zahteva učni red, temveč širijo „protiklerikalizem“ . . . Kakor da so se vsi fakulteti zarotili, da kvarijo našo mladino. Družina, ki naj bi prva pripravljala deco, z besedami in de-

janji, k delu, učenju in pokornosti, družina, ki bi morala izpopolnjevati delo šole, ta družina je danes tako otrovana, da samo kvari svojo deco . . . Roditelji so zelo mnogokrat povzročitelji nesreče svojih otrok. Zato mladež danes ni samo prepuščena sama sebi in vsem slabim življenjskim instinktom, marveč se sistematično kvari . . . Pokvarjeni mladenič je sam sebi središče vsega. Ne zaveda se hvaležnosti do učiteljev, do starišev, do bratov, do Boga, in to vse zato, ker ne veruje v Boga in nesmrtnost svoje duše . . . Slučaj, ki se je zgodil včeraj v Zagrebu, osvetljuje z bengalično lučjo žalostne razmere na naših srečnih šolah . . .“

Tako hrvaški list. Žalostne so te slike, toda resnične. Zastaviti moramo vse sile, da obvarujemo mladino propasti, ki ji grozi. Brez mladine ni bodočnosti!

Uradujmo samo v slovenščini!

Županstva na Spodnjem Štajerskem!

Pri razmerah, kakršne so sedaj v jezikovnem oziru pri uradih na Spodnjem Štajerskem, nam ne preostaja drugega, nego samopomoč! Z odločnim nastopom vseh slovenskih občin, katerih je na stotine in stotine, se bode dalo vse doseči. Trdimo, da lahko samo slovenske občine, če vstrajajo pri jezikovnih pravicah, katere jim jamči temeljni zakon, dovedejo uradovanje vseh oblasti na Spodnjem Štajerskem do razmer, katere morajo postati nevzdržljive. Občina Kokarje je že dosegla, da se ji je moralo opetovano odločiti, da ima pravico zahtevati le slovenske dopise in odpošiljati le slovenske uradne spise. Dolžnost vsake slovenske občine je, da vrne takoj vsako obvestilo ali odlok, naj pride od glavarstva, od sodnije, od namestnije, od davkarije, od raznih ministrstev in drugih oblasti in zahteva dotični odlok v slovenskem jeziku. Vsaki zahtevi se mora ugoditi in občina ne sme vsled tega trpeti nobene škode. Opozorimo pa občine, da morajo skleniti v seji, da občina uraduje le slovenski. Ta sklep je treba naznaniti glavarstvu.

Župani slovenski! Če ste možje, varujte pravice slovenskega jezika. Marsikdo niti ne presodi,

Travniki so, kakor požgani, skratka, silno solnce je uničilo malodane vso rast in opustošilo ves kmetov up in trud. — — —

Sklonjena vsled očitne bede je šla Mara v polje, iskat tolažbo za se in za svojega moža. In ni se mogla prepričati, da je vse istina, kar vidi. Bridko se je zjokala ob trpkosti, neprevarljivi zavesti. To pot ni mogla varati svojega moža, da bi ga odvrnila od moreče skrbi, kajti vsak list in slednja bilka bi kaznovala njeno laž.

Neko nedeljo pa so dejali gospod župnik na prižnici: Nevarnost vročine, ki razsaja v Ameriki, kjer umre vsak dan vsled vročine na stotine ljudi, je tudi za naše kraje usodepolna. Opominjal je verne župljane, naj bodo mirni in vdani v voljo božjo, ker je godrnjanje pred Bogom brezvspešno. Oznanil je prošnjo procesijo za dež za drugi dan.

In prišli so od vseh sosednjih občin, da skupno prosijo večnega Boga, da se jih usmili in zakrije lice pogubnemu solncu. V vdanosti in upanju je molila cela srenja v dolgem sprevedu.

Tudi Mara in Jaka sta šla s procesijo in goreča molitev ju je bodrila in upala sta znova. Bolni Jaka je komaj stopal, njegova postava je bila izdelana in vpognjena, preko bledega, voščenega obraza pa mu je tekla pot v debelih jagodah.

Minulo je nekaj dni, nebo se je zblačilo in poslalo pohlevnega dežja. V tankih curkih je prišel dežek čeli dve uri . . . Zemlja je zadihala v veselem upanju, zadihala samo enkrat, in solnce se je s podesetereno silo zlobno nasmejalo čevajoči — žejni zemlji.

Prišla je žetev. Ni bilo dosti. Tudi Mara je nekaj našla, kar ni bilo vredno truda dveh rok. Ves pridelek je letos lahko shranila neopaženo v najzadnji kot podstrešja.

Njena duša pa je bila močna, ker ona ni obupala nad višjo pomočjo. Neznosna je bila zavest, ki jo je navdajala ob pogledu na njen celoteln truh, ki

PODLISTEK.

Ko se je vrnil.

(Konec.)

Nešteto malih vprašanj mu je stavila in pripovedovala to in ono, samo da je obrnila njegov pogled stran od borne kočice, katere streha je bila že do skrajnosti izdelana. V enomer jo je mučila misel: Zima bo prišla, kje naj vzamem, da popravim saj svoje edino domovanje? . . .

Nagloma se je obrnila in peljala moža na polje, da ne bi zrl podrtje svojega domovanja in videl le sadove Marinega truda. Bilo je v času krompirjevega ovetja.

Dolarju se je srce odprlo in radostno je vzdihnil — kakor osvobojeni jetnik. Krompirjeva njiva je cvetela, kakor da letajo beli metuljčki med pomladnim zelenjem, visoko pod sinjim nebom pa je prepeval drobní škerjanec.

In Jaka je videl v duhu zlato žitno polje, kako se valovi v žaru silnega solnca, videl je košato klasje ovs, kakor palme v cerkvi se mu je začela koruza . . .

In bolni Jaka je čutil veselje in žalost obenem. Parkrat je švignil njegov pogled po širnih poljih — o, ko bi bila vsa njegova! Nad polji pa je žarelo silno solnce, ki je navdajalo ubogega kočarja z velikim in veselim upom. Res veliko je obetala ta pomlad.

Bolni Jaka si je obetal popolno zdravje, saj je videl, kako klije iz tal življenje. Ali morda njemu ni isto namenjeno?

In tako si je obetal bogato leto, da popravi vse gospodarstvo popolnoma. Skrivoma si je snoval načrte in prišel celo do zaključka, da se mu ne bode prehudó godilo. Nabaviti si je sklenil mnogo novega, popraviti to in ono in celo povečati.

Zarek, načrti človekovi so lepi in morda veliki, a božji sklepi so često drugačni . . . Vendar, bolni Jaka je upal in si snoval načrte, ker je bil prepričan, da popolnoma ozdravi.

In v tem prepričanju ga je podpirala njegova dobra žena, ki ga je bodrila in tolažila, a pri tem skrivala vestno in sočutno vse svoje skrbi. V svoji ljubezni mu je prikrila marsikaj, samo da bi njegovo srce obvarovala vseh skrbi, in pri tem je največkrat lagala, saj ni mogla drugače.

In tuintam se ji je zazdelo, da je vse samo zloben sen in nič drugega, da se uresničijo sanje njenega moža — in brez sanj bosta zrla zlato istino . . . Ali prekmalu jo je počrta skrb, a ni je bilo strah pred življenjem, da bi slabotno obupala; v dolgih, neskončnih nočeh je ob bridki zavesti pretočila potok solza — — —

Pomlad je odhitela neznanu kam in prišlo je poletje, vroče in soparno, kakor že dolgo ni bilo poprej. Mogočno solnce si je izmislilo peklensko igró. Z vso silo pripeka na onemoglo zemljo s svojim žarom, ki požge in uniči kmetov up popolnoma. Nebo žari v belem, omamljivem žaru, skrivnostno lepa nebesna modrina je popolnoma izginila. Vsak najmanjši oblasek, ki se skrivoma in s strahom priplazi na površje, postane neusmiljeno žrtev silnega solnca. Ozračje je soparno in se trese, kakor vreča voda. Kristalnih juter ni, ker je solnce poskrilo vse kristale, ni rose, potrebne za rast in življenje širnega stvarstva. Najmanjša meglica izgine v nenasičenem in žejnem žrelu solnca in noči so, kakor svinčene . . .

Komaj v avgustu, krompir pa je že ves ožgan in opaljen, kakor v pozni jeseni, kar pa ni moglo zrasti, je zgnjilo v žejni in razsušeni zemlji.

Deteljišče je rujavó in ajda poleg njega, ki je tako krasno zelenela, je podobna otepeni slami.

Mogočne in krasne krone dreves so skoraj popolnoma uničene in zrejo klaverno prejšje, po tleh pa je nastlano veliko listje, kakor o sv. Martinu.

koliko važnosti je to odločno postopanje za splošni razvoj slovenskega urada na Štajerskem.

Če je treba kakih pritožb, obrnite se, župani, na poslanca S. K. Z. Posebno rad ustreže v teh zadevah v imenu ostalih tovarišev poslanec dr. Karol Verstovšek.

Župnijski uradi!

Pritožujejo se večkrat č. gg. duhovniki, da jim nekatere oblasti nočejo pošiljati slovenskih ali dvojezičnih tiskovin. Pozivamo č. gg. duhovnike, da uradujejo izključno slovensko in se ne vpognejo neosnovanim zahtevam raznih kurzovcev pri sodnijah na Spodnjem Štajerskem. Do remedure mora priti! In največ storimo lahko mi sami, če smo dosledni in neupogljivi!

Pismo iz Amerike.

Joliet, Illinois, 12. nov. 1911.

Čenjeni gospod urednik! Dovolite mi nekoliko prostora v Vašem cenjenem listu. Daleč tukaj v tujini vedno težko pričakujemo časopisov iz domovine, in tako sem tudi uverjen, da bodo Vaše cenjene čitatele zanimale te ali one novice od nas, ki živimo tukaj v Ameriki, o kateri vlada pri nas toliko krivih in napačnih mnenj. Če Vam bo po volji, oglasim se račevolje večkrat. (Prosim! Op. ur.) Poročal pa ne bom samo o dogodkih med slovenskimi naseljenci, ampak tudi o drugih splošno zanimivih ameriškanih zadevah, v kolikor jih poznam in v kolikor mi bo dopuščal čas.

Vseh svetnikov dan.

Na slovenskem pokopališču sv. Jožefa v Jolietu je zadnjo nedeljo gorelo precej sveč na grobovih. Videti je na pokopališču že mnogo nagrobnih spomenikov, nekaj prav lepih, ki jih je večinoma izdelal naš kamnoseški mojster gospod Simon Šetina. Slovenski napisi kaj dobro denejo srečo: bodo vsaj kameni govorili nekoč, ko izginemo v angleškem življu, da smo v Jolietu nekđaj bivali tudi Slovenci.

(Uverjeni smo, da se te sentimentalne misli ne bodo uresničile, ker so ameriškani Slovenci že previsoko razviti in pretesno združeni, da bi se potopili v tujem morju. Op. ur.)

Oproščen Slovenec.

Naš rojak Anton Avgustin je bil v petek pri okrožnem sodišču v Jolietu oproščen. Obtožen je bil, da je svoj čas umoril nekega Johna McGoverna na farmi nekega George Killeya v Wilmingtonu. Državni pravdnik George A. Barr pa se je tekom sodne razprave prepričal, da je Avgustin rabil orožje v silobranu, ko si drugače ni mogel rešiti življenja, in zato je oprostil obtoženca, tako da niti ni prišlo do vprašanja na porotnike. Avgustinov odvetnik, gospod Wellnitz, znani poljski rokoljub, se je odlikoval kot zagovornik. Da se je odkrila resnica in potemtakem dosegla oprostitev, je zasluga tudi gospoda Ant. Nemanicha, predsednika K. S. K. Jolietote, ki se je krepko potegnil za našega rojaka, čeprav mu je bil neznanec.

Slovenec streljal na Slovenko.

V mestecu Depue, v državi Illinois, je rojak Louis Špoljar, star 26 let, streljal na svoje nezvesto dekle Marijo Drnač, staro 19 let. Že dve leti je nameraval fant deklet vzeti za ženo, pa ga je varala in se mu nazadnje rogala. To je fanta tako razbesnilo, da je šel ondan v gostilno, kjer je njegovo dekle bila

je uničen; v hiši pa bolan mož, pa troje lačnih žolodčkov, sebe pa niti ne šteje.

Njene misli so blodile blazno okrog in iskale izhoda. Jaki pa je zakrila svojo dušo, ker se ji je smilil, on pa je verjel njenim besedam in je upal in same upal, dočim je trpka zavest razjedala Marino srce.

Bilo je nekega večera, ko je ravno Dolinarjeva družinica sedela pri mizi in večerjala. Tedaj pa vstopi nenadno oderuh kramar Jože iz Vrha v kočico kraj gozda in zahteva svoj denar nazaj, kričoč tako zelo, da so otroci začeli jokati.

„Na mestu ga hočem nazaj in vse obresti!“ ter udaril z vso silo po mizi, da je lončena skleda zažvenketala.

Jaka je pogledal razgrajča topo, ker mu je bil docela neznan — i on i njegova zahteva. Kakor da sluti nečesa temnega, sovražnega, se je začel tresti in obraz se mu je spreminjal v višnem nemiru.

Brez najmanjšega usmiljenja je potisnil ubogemu, bolnemu Dolinarju neko listino pred nos, na kateri je oderuh zaznamoval dolžno svoto, in visoke, goljufne obresti ter pristavil preteče:

„Dolgove bi delal vsak h . . . , plačuje pa jih naj, kdor jih hoče. Kaj, ali sem svoj denar ukradel, ali nisem jaz poštenjak, če vam sploh posodim? Takoj moj denar nazaj, ali pa dam celo bajto rubiti in vas vse skupaj na zimo do zadnje srajce in poleg tega bosta mi še delala, če ne —“

In pri tem je puhtel iz njega vinski duh, pomešan z duhom žganjice, kar se popolnoma strinja z njegovim poštenjem, z njegovim poslom.

Jaka je do sedaj nemo in topo zrl prej se, ali sedaj mu je bilo naenkrat vse popolnoma jasno. Z enim pogledom se je spomnil dolgih let svojega bolehanja, kar je stalo neizmerno veliko denarja. Videl je svojo dobro ženo, ki je v svoji ljubezni čisto osamljena, brez tuje pomoči morala skrbeti za nedorastle otročiče ter je bila tako izpostavljena vsem težkočam življenja. Spomnil se je peklenške vročine

natakarica, in je tam začel streljati nanjo. Po petem strelu je dekle na svojem begu v kuhinjo padlo, na kar so še le priskočili ljudje in prijeli Špoljarja. Ta se nahaja sedaj v zaporu, Drnačeva pa v bolnišnici. Oba sta doma iz Kranjskega.

Zanimive številke.

Po statistiki urada za ljudsko štetje uporabi Američan povprečno v letu 8 funtov surovega masla in 4 funte sira. V 8479 mlekarah s skupno glavnic 71.284.000 dolarji je bilo proizvednega v letu 1910 624.764.653 funtov surovega masla, 311.126.317 funt sira, 494.796.544 funtov zgoščenega mleka, 81.211.374 funtov smetane in 352.594.574 funtov posnetega mleka. Porabile so se sirove tvarine v vredn. 235.543.000 dolarjev, izdale 14.672.000 dolarjev v plačah in izgotovile blaga za 274.558.000 dolarjev.

Po isti statistiki pridejo v Združenih državah na vsakega človeka tri kokoši s povprečno vrednostjo 50 cent.

V Združenih državah je 61.225.000 repov goveje živine, 18.731.000 konj, 4.183.000 mul, 101.000 oslov, 58.000.000 prašičev, 51.809.000 ovac, 2.798.000 koz, 280.340.000 kokoši, 3.688.000 puranov, 2.904.000 rac, 4.432.000 gosi, 1.765.000 pegačk (guinejskih kuric), 2.730.000 golobov in 3.444.000 uljev.

Koliko popijejo Amerikanci alkohola? Nih pijač?

Več piva se uporabi v Združenih državah, nego v katerikoli drugi deželi in več žganjin, nego v katerikoli drugi deželi, izvzemši Rusijo. Množina porabljene pijače na glavo v Združenih državah pa ni v slučaju piva tako velika kakor v Belgiji, Angliji, Nemčiji ali na Danskem; dočim je naš porabitek žganjin na glavo manjši, nego oni na Danskem, Ogrskem, Avstrijskem, Francoskem, Nizozemskem ali pa Švickem. Množina porabitega vina v Združenih državah je pod ono na Portugalskem, Španskem, Nemškem, Italijanskem ali Francoskem; in porabitek na glavo je manjši, kakor oni v Franciji, Italiji, na Portugalskem, v Španiji, Švici, Avstriji ali pa na Ogrskem.

Množina piva, porabitega v Združenih državah, leta 1910 je bila 1.851.000.000 galonov, nasproti 1.704.000.000 galonov v Nemčiji, 1.397.000.000 galonov v Angliji, 493.000.000 v Avstriji, 412.000.000 v Belgiji, 376.000.000 v Franciji in 231.000.000 galonov na Ruskem.

Množina žganjin, porabiten v Združenih državah, je bila 133.500.000 normalnih galonov, nasproti 232.750.000 na Ruskem, na glavo v vsakem slučaju 1.45 galona, proti malo manj nego en galon v Angliji.

Množina piva, porabitega na glavo v Združenih državah leta 1910, je bila 20.09 galona, proti 31.44 galona v Angliji in 26.47 galona v Nemčiji.

V porabi vina prvači Francija z 1.541.000.000 galonov, ali 39.36 galona na glavo leta 1909. Italija je v onem letu porabila 31.17 galona na glavo; Portugalsko 27.39 galona, Švica 13.55 galona, in Združene države severoameriške leta 1910 samo 0.66 galona na glavo.

Ena galona je 4.5 litrov.

Slovenske občine in gospodarska društva — spominjajte se v svojih proračunih „Slovenske Straže“

letošnjega poletja, ki je uničila poslednji up, videl je ubogo svojo bajto, kako se podira in uničeno prihodnost in nazadnje suhega, pijanega oderuha, ki tirja denar nazaj z visokimi obrestmi, ki tirja zadnjo kapljo krvi . . .

Oderuh je vzrotil in počakal niti za trenutek. Prišel je Maro trdo in nasilno in jo hotel natepsti.

Jaka pa tega ni mogel prenesti, vskipela je v njem jezain z mladostno močjo je skočil nad oderuha ter ga podrl na tla.

Tako slaboten, kakor je bil vsled bolezni, je čutil jeklo v svojih mišicah. Vzdignil je svojo pest, da bi udaril po nasilnežu, zadostovala bi za hrusta, ne pa za slabotnega pijanca-oderuha, ali roka mu je zastala, predno je mogel zaleteti svojega sovražnika.

In zastalo mu je srce, sapo mu je pošla popolnoma — hlastnil je po zraku in se zvrnil poleg mize, — mrtev — ne — še en pogled po sobici in svojih dragih, potem pa je zaječal v smrtnem boju in izdihnil svojo dušo . . .

Delovanje kat. polit. družba v Konjicah.

Dne 4. rožnika 1871 se je vršil V. občni zbor. Začetek ob 4. uri popoldne. Zboru predseduje najstarejši odbornik Jurij Kolarič. C. kr. poverjenika ni, kmetov je vkljub slabemu vremenu čez 100. Govori in govorniki. Kakor pri vsakem zboru, se tudi zdaj prebere zapisnik prejšnjega zbora, ki se potrди. Na dnevnem redu je pred vsem odpad od rimsko-katoliške cerkve glasovitega Döllingerja, ki je zavrgel dogmo o nezmotljivosti sv. očeta.

Vlč. gospod Jožef Virk odgovarja na vprašanje: Kdo je Döllinger, kaj hoče? Döllinger je duhovnik, prost, profesor bogoslovja, učen gospod v Monakovem na Bavarskem. Pri kralju je v veliki časti, s svojimi pismi se je bil pa že večkrat opekel, da je mogel preklicati („laudabiliter es subiecit“). Ostal mu je stari srd v srcu, tega je zdaj nad papežem in pa

Državni zbor.

Dunaj, 22. novembra.

Izvzemši one dneve, ki vsled parlamentarnih senzacij, kakor rekonstrukcija kabineta, volitve v predsedstvo itd., napolnijo zbornico, je redkokdaj prilika, videti v zbornici vse poslance. Danes pa je bil zopet en tak redek dan. Kmalu po otvoritvi plenarne seje je bilo v dvorani in v kuloarih nebrojno poslancev, ki so živahno debatirali in razmotrivali usodo raznih draginjskih predlogov.

Prva in najvažnejša točka dnevnega reda je namreč konec draginjske debate in nato sledeče glasovanje o tozadevnih predlogih, resolucijah in manjšinskih predlogih, katerih ni bilo malo število. Že vnaprej je bilo popolnoma jasno, da se o drugih točkah dnevnega reda (socialno zavarovanje, uporaba otrok v rudokopih, reforma poslovnika) ne bo moglo razpravljati. Toda navzlic vsem slabim znamenjem je zbornica končala z draginjsko debato in z glasovanjem in pohvalno se mora omeniti, da so se tri pomenska glasovanja končala popolnoma mirno.

Kot prvi je v današnji seji govoril poslanec Hladnik, ki je kot kontra-govornik izjavil, da bi uvoz argentinskega mesa povzročil živinorejcem ogromno škodo. Ravnotako se mora protestirati proti uvozu žive živine iz balkanskih dežel, ker tam nikdar ne pojenjajo živinske kuge.

Pro-govornik poslanec Winter napada v svojem govoru grofa Stürgkha in koncem svojih izvajanj pozivlja zbornico, da sprejme sklepe odseka.

Za njim so še govorili poslanci (Heilinger, dr. Renner, dr. Waber, Steinhäus in Erb).

Med splošno pozornostjo se je nato začelo z glasovanjem in sicer najprej z glasovanjem o dr. Rennerjevem predlogu, ki izjavlja, da dovoljenje za uvoz mesa ne sme biti navezano na Ogrsko. Ta predlog je bil sprejet.

O drugem Rennerjevem predlogu, da se brez vsakih pogajanj z Ogrsko dovoli uvoz prekomorskega mesa, se je glasovalo po imenih. Proti so glasovali agrarci vseh narodov. Za predlog je bilo 189, proti 268 glasov, vsled tega je bil predlog odklonjen.

Dr. Waberjev predlog, ki zahteva, da ne sme pogodba vsebovati nikake omejitve uvoza mesa, je bil z 236 proti 214 glasovom odklonjen.

Dr. Jerzabekov predlog, da vlada takoj dovoli uvoz argentinskega mesa, je bil z 230 proti 214 glasovom odklonjen.

Manjšinski predlog poslanca Steinhaus, v katerem se pozivlja vlada, da dovoli po potrebi omejen uvoz argentinskega mesa, se sprejme z 259 proti 183 glasovom.

Manjšinski predlog dr. Mareka, da odpre vlada meje za uvoz žive živine iz Rusije, se odkloni.

Jerzabekov predlog, v katerem se pozivlja vlada, da že obstoječ kontingent za uvoz mesa iz balkanskih dežel zviša, se sprejme.

Sprejme se predlog dr. Verstovškega in Hagenhoferja, ki pozivlja vlado, da napravi velike trge za živino dostopne tudi za mali promet in da dovoli poljedelcem izsekavanje mesa od svoje domače živine.

Sprejme se tudi predlog dr. Adlerjev, ki zahteva, da vlada razveljavi prepoved prometa s saharnom, z 250 proti 152 glasovom.

škofi razsul. Da bi vedel, kdo so tisti, ki ga meč namni povzdigujejo! Govornik dokaže resničnost in logičnost papeževe nezmotljivosti. Tisti, ki podpisujejo Döllingerju pisma vdanosti, niso več katoliški kristjani. Obžalujemo, da je nekđaj tako sloviti mož tako daleč zabredel, dokler je izobčen, ž njim nobene zveze nočemo in ne moremo imeti, iz globine srca pa zakličemo trikrat: „Sv. oče, nezmotljivi papež, živili na veke!“ Vsi zakličejo trikrat: „Živeli naš papež Pij IX.“

Med govorom pride prvomestnik in prevzame predsedstvo.

Gospod zemljejnizni vodja Kocmut nadaljuje svoj referat o odpravi okrajnih glavarstev. Govor je osnovan po M. Hermanovi brošuri: „Zur Organisation des niederen öffentlichen Dienstes in Steiermark. Graz, 1871.“ Povzame vse organizacije, ki in kakor so se vršile od leta 1848 sem: a) 1848—1849; b) 1850 čas prvih glavarstev; c) 1854—1868 čas mešanih okrajev; d) o/ž 1868 zopet okrajna glavarstva, kar pa nikakor ni dobro, ker imajo ljudje predaleč do glavarstva, kjer se pa tudi nabere preveč posla. Dalje prečita proračun za leto 1870: politična uprava požre 250.623 fl; finančna uprava 614.520 fl; sodnije 790.367 fl; 339 žandarrov 60.000 fl; stanovanja 11.250 fl in eksekutive 91.250 fl; skupaj 1.746.760 fl. Govornik predlaga: Vlada naj se naprosi, da prejkoprej nastavi pri vsaki sodnji politične komisarije, ki bodo politične postavke za-se hitreje odpravljali. Predlog splošno ugaja, govornik obljubi nadaljevati.

Nato prečita zapisnikar J. Voh spomenico štajerskih slovenskih poslancev: gg. Hermana, dr. Dominkuša, dr. Vošnjaka, Kosarja, pl. Adamoviča in Kukoveca, točko za točko, ter pokaže, kako pravilne so bile te zahteve in kako brezpomembna je druga brez druge; vlada mora vsem ugoditi:

1. Dokler nam ne da zedinjene uprave (Slovenije), mora dati slovenski oddelek pri namestniji, a vendar ostane zedinjenje vseh Slovencev v en deželni zbor naša prva skrb.

Dunaj, dne 23. novembra.

Danes se je takoj po otvoritvi seje pričelo s prvim branjem o socialnem zavarovanju. Prvi je govoril notranji minister baron Heinold, ki je izjavil, da bo novo ministrstvo pri tem obširno zasnovanem delu, ki ga je prejelo kot nekako dedščino, z vsemi močmi sodelovalo in se trudilo, da pride do uresničenja.

Tresič-Pavlič je povdarjala, da je velika krivica, da se je izločilo iz starostnega in invaliditetnega zavarovanja pomorske ribiše in mornarje.

Ko je govoril še češki radikalec Fresl, je bila debata končana. Po kratkih govorih glavnih govornikov se je predlog nakazal socialno-zavarovalnemu odseku.

Sledilo je prvo branje vladne predloge glede uporabe otrok in žensk pri rudokopih.

Poslanec dr. Benkovič je z ozirom na izkušnje, ki jih je dobil v zadnjem zasedanju v pododboru socialno-političnega odseka, stavil predlog, da se sestavi montanski odsek, sestojec iz 26 članov, kateremu odseku se naj nakažejo vsa dela, ki se tičejo montanskih zadev.

Poslanec Muhič je protestiral proti temu predlogu, rekoč, da je bil dr. Benkovičev predlog stavljen v prid posestnikov premogovnikov, na kar je dr. Benkovič proti takemu domnevanju odločno protestiral.

Prihodnja seja se vrši v torek, dne 28. novembra ob 11. uri dopoldne.

Seja načelnikov.

Konference, ki jo je sklical predsednik, so se udeležili načelniki vseh strank, tudi socialnih demokratov. Začetkom konference je predlagal dr. Sylvest, da se sestavi nekaj svet za predsedstvo, obstoječ iz 10 poslancev. Po daljši debati se je sklenilo, od vsake zastopane stranke poslati po enega pooblaščenca v omenjeni svet.

Draginjski odsek.

V draginjskem odseku je poročal včeraj dr. Gross o od pododseka sklenjenih predlogih glede zakona za preskrbo stanovanj, da se fondu za preskrbo stanovanj nakaže znesek 2 milijona kron in da se v svrhu splošno koristnih stavk daruje nadaljni znesek 2 milijona kron. Predlog je bil sprejet.

Svetovna poraba premoga in železa.

Kako dolgo bomo še preskrbljeni s premogom? To vprašanje se dostikrat obravnava v raznih časopisih in skorodna povsod se ponavlja zatrdilo, da bomo s premogom preskrbljeni še kakih 200—500 let. Tupatam pride drugo vprašanje na površje. Kako dolgo bomo imeli še železno rudo? Posamezni rudniki bodo v resnici že kmalu izčrpani.

Ča tudi vemo, da smo recimo najmanj za 200 let še preskrbljeni s premogom, vendar ne smemo v tem oziru biti popolnoma brezskrbni. Pridobivanje premoga se vrši z vedno večjimi težavami in z vedno večjimi stroški. Tisti čas, ko se bo s premogom zelo previdno ravnalo, mogoče ni več daleč. V Ameriki je spodbetka ležal premog kar na površju zemlje, dandanes ga morajo že kopati iz velikih globlin in razventega narašča poraba kar progresivno. To laži se nas z neizmernimi zakladi premoga na Kitajskem. Toda koliko bo pa stal prevoz? O tem se pa nam nič ne pove.

2. Naj se napravi vsaj višja sodnija za Slovence v Ljubljani.

3. Naj se resno ukaže nižjim sodnikom, da začno slovenski uradovati.

4. Naj se preurede srednje šole na narodni podlagi, da bo v latinskih šolah v Celju in Mariboru slovenski učni jezik.

5. Naj se ustanovi slovenska pravoznanska in močroslovna fakulteta (stolica) v Ljubljani.

6. Na Štajerskem naj se prenareči volilni red za deželni zbor po pravični meri.

7. V Gradcu naj o postavljih, katere se slovenske narodnosti tičejo, sodijo in sklepajo samo slovenski poslanci.

Cela spomenica z vsemi sedmimi točkami se z velikim navdušenjem sprejme, šesterim slovenskim poslancem se izreče prisrčna zahvala za njih hrabro potegovanje za narodne pravice, visoko ministrstvo se pa nujno prosi, nemudoma izvršiti Slovence pravne želje, kakor so v spomenici sestavljene.

Politični razgled po svetu je podal gospod zapisnikar. Kaj dela državni zbor? Zakaj ne gre naprej? Ker cesarjevih beseč z dne 20. oktobra 1860 ne izvršijo. Schmerling je Nemce za mizo posadil, drugim je za pečko prostorček odmeril. Belcredi je dobro hotel, pa ni mogel Nemcem usta zamašiti. Pride baron Beust, Ogrom unkraj Litve da vse, da bi mu pomagali, Slovane „k steni pritisniti.“ Napravi Nemcem tako ugodno „decembersko ustavo“, jim pusti nadvlado nad Slovani. Dalje razpredeljuje pojme „ustavoveren“, „federalist“, „konservativec.“

Katoliško politično društvo v Konjicah izreče gospodoma Konradu Seidl in Fricu Brandstätter radi njunega nastopanja v državnem zboru svojo nezadovoljnost ter se slovesno zavaruje, ju kečaj spoznati za svoja poslance. Pozivlja ju, če imata kaj poštenja, da odložita svoja mandata ter napravita prostor možem, do katerih bodo imeli štajerski Slovenci popolno zaupanje. Enoglasno sklene zbor naj se ta nezaupnica po listih razglasi.

(Dalje prih.)

Pri železu je stvar lahko druga. Toda že zdaj se iz Evrope, kakor je pokazalo maroško vprašanje, željno ozirajo na zaklade daljnih dežel. Prevoz pač pri železni rudi ne igra tiste vloge, kakor pa pri premogu. Toda tudi z železom se bo moral sčasom začeti varčevati, kajti ta kovina, katero se smatra dandanes za ceno, bo mogoče s časom postala večje vrednosti. Mi dandanes darove matere zemlje takorekoč zapravljamo.

Jako zanimive podatke glede svetovne porabe železa, premoga in petroleja nam nudijo sledeče številke, katere je neko dortmundsko društvo priobčilo. To društvo ceni svetovni pridelek premoga za leto 1910 na 1.152.000.000 ton. (Tona je 1000 meterskih stotov.) Pri tem svetovnem pridelku so udeležene sledeče dežele: Združene države z 39,5%, Anglija z 23,3%, Nemčija z 19,3%; na te tri države skupaj odpade 82% celega pridelka. Svetovni pridelek premoga se je v zadnjih 30 letih več kot potrojil in od leta 1895 podvojil.

Svetovni izdelek železa je leta 1909 narasel na 91.000.000 ton, od svetovnega izdelka briketov skupno 27.640.000 ton odpade na samo Nemčijo 22.790.000 ton.

Železne rude so leta 1910 pridelale Združene države 57.800.000 ton, Nemčija 28.720.000, Anglija 15.470.000, Francija 14.100.000 in Avstro-Ogrska 4.590.000 ton. Glede železne rude se je svetovna produkcija od leta 1895 do leta 1909 več kot podvojila in manj kot enem stoletju potrojila. Od leta 1905 se je v Avstro-Ogrski zvišala produkcija za eden milijon ton. Svetovna produkcija na železu je dosegla leta 1910 67.000.000 ton, od tega odpade na Avstro-Ogrsko 2.400.000 ton. Svetovni izdelek je znašal l. 1909 54.300.000 ton.

Pridobivanje surovega petroleja se je v Združenih državah leta 1910 zvišalo za 3.800.000 ton, v Rusiji za 213.000 ton in v Rumuniji za 56.000 ton, med tem ko je pa v Galiciji nazadovalo za 315.000 ton.

Preračunjenje, koliko premoga odpade na vsako osebo, nam odpira vpogled v industrijalni razvoj držav. V prvi vrsti so Združene države, kjer je leta 1910 odpadlo na vsako osebo 4,77 ton. Na Angleškem je znašalo isto število 4,01 ton, v Nemčiji 3,35, v Belgiji kakor tudi v Kanadi 2,65, na francoskem 1,41, v Avstro-Ogrski 0,98 in na Ruskem 0,20 ton.

Politični pregled.

Češki narodno-socialni poslanci, katerih je 12, so darovali vsak po 1000 K za financiranje dnevnika „Česke Slovo.“ — Delajmo in žrtvujmo za naše časopise!

Ogrsko.

Franc Košut je praznoval sedemdesetletnico in so mu ob tej priliki prireli velike ovacije. V klubu neodvisna stranke je Košut po pozdravnih govorih dejal naslednje: Neodvisna stranka je danes tam, kjer je bila pred poldrugim desetletjem in jo čakajo novi težki boji. Kljub svojim 70 letom bom vedno izpolnjeval svojo dolžnost. Zelo rad bi doživel, ako bi mogel sodelovati pri preosnovi volilne pravice. Rešitev tega vprašanja se ne da odložiti.

Iz socialne demokracije.

Razpor med nemško in češko socialno demokracijo postaja vedno hujši. Sodrugi se kregajo in se zmerjajo med seboj, kakor dva razredna nasprotnika. Vzrok je ta, da se sedaj separatizem širi tudi na Dunaju. Češki delavci, lesne, krojaške in čevljarke stroke so se odcepili od skupnih centralnih organizacij in si ustanovili lastne. Nastal je seveda ogenj v strehi in „Arbeiter-Zeitung“ bljuje ogenj in žveplo na češke socialne demokrate, ki ji seveda tudi pridno vračajo.

Nemški sodrugi se bodo pač enkrat morali le spoprijazniti z mislijo, da je popolna osamosvojitve češko socialne demokracije tudi na strokovnem polju la vprašanje časa.

Bosna in Hercegovina.

Vlada je predložila deželnemu zboru program za investicije in zakon za sprejetje novega posojila. V programu je zgradba železniških prog Tuzla—Brčko s stransko progo v Bjelino, nadalje Banjaluka—Jajce in Novi—Bihač, zakar je treba 82.000.000 kron. Za izboljšanje že obstoječih železnic je treba 35 mil. kron, za ceste 5.000.000 K, za sanitetne naprave 3 mil. kron, za šole 3.000.000 K, za zgradbe 8.000.000 K, za finance 5.000.000 K, za pravosodje 6.000.000 K, za poljedelstvo in gozdarstvo 29.000.000 K. Za ves program je treba 182.000.000 K, ki jih najjame dežela po 4% za najdalje 18 let. V povračilo tega posojila posojila naj služijo novi davki in zvišanje dohodkov državnih gozdov, rudokopov, železnic in monopolov. Pri tem pridejo v poštev zemljiški davek, hišni davek in drugi direktni davki, nadalje davek na pivo in žganje, davek na vozne listke, koleki in pristojbine.

Angleško.

Iz Londona se poroča, da vlada v Süd-walesu med železničarji bojevit razpoloženje za stavko. Nad 90 odstotkov nastavljenecv Tall-Valler proge se je izjavilo za stavko.

Vstaja v Mehiki.

Iz Mehike se poroča, da mobilizira Mehika ob severni meji 25.000 mož, ker nameravajo Zedinjene države napasti Mehiko, da končajo vedne zmešnjave v republiki.

Kitajsko.

Med Evropejci na Kitajskem je izbruhnila grozna panika. Diplomatični zastopniki velesil v Pekingu so odposlali v vsa mesta, kjer so Evropejci, svabila. Vsled tega beže Evropejci iz vseh dotičnih kitajskih mest.

Vojska med Italijo in Turčijo.

Italija in časopisje.

Italijanska vlada je poizkusila pomirjevalno vplivati, toda se je prepričala, da je ostalo vplivanje brezuspešno in je sklenila na nemški nasvet listom o vojski več poročati, kakor je poročala dosedaj. V Italiji sami pa divja laško časopisje proti pisavi nelaških listov. Na milanskem kolodvoru so prepovedali prodajati „Simplicissimus“ in pa „Lustige Blätter.“ Milanski prefekt je pa zagrozil dopisniku nekega laškega nemškega lista, da ga bo izgnal iz Italije.

Kake so razmere v Tripolisu?

„Kölnische Volkszeitung“ piše njen poročevalec v Tripolisu sledeče:

Iz početka se je bojevalo proti Italijanom 3000 mož turškega vojaštva, katerim je bilo prideljeno ravno toliko arabskih jezdecev. Število prvih se je vsled večnih bojov sicer že precej skrčilo, toda Arabcevi je dvakrat, najbrže tudi trikrat toliko, kakor iz prvega, akoravne jih je sila dosti padlo. Nekaterim turškim častnikom se je posrečilo, deloma preko tuneške meje, deloma preko egipčanske, priti v Benghazi.

Dan za dnevom grmijo topovi, sliši se pokanje strojnih pušk in strelcev v bojni črti. Jako redki so energični napadi od strani Turkov. Vršile so se le štiri prave bitke, vse na skrajnem robu oaze, ki obdaja Tripolis. Kar se pa o drugih bojih poroča, so pa le sama vznemirjenja. Turki hočejo pri sovražniku doseči, da ne more nikdar mirno počivati, da nima nikdar časa za spanje, hočejo njegove fizične in duševne moči oslabiliti. S tem hočejo sovražnika prisiliti, da bi začel prodirati v notranjost dežele, v tiste grozne, peščene puščave. V pesku onemorejo evropski tovorni konji, pretežki so in vsak dan se jih mora dvakrat napajati n to v kraju, kjer ni na 100 kilometrov najti vode. Vozovi se pogrezajo v mehkem pesku, čete pa, ki niso navajene takega kraja, omagajo, ko so prehodile nekaj kilometrov.

Drugače je s turškim vojaštvom, ki je domače na afriškem vročem ozemlju. Za Orijentaleca niso ti peščeni griči nepremagljiva ovira, nasprotno, on jih ve dobro uporabiti v svojo obrambo. Pred časom je prodrlo 400 Arabcev italijansko bojno črto in so obstreljevali Italijane za hrbtom. Dvakrat so potisnili italijansko skrajno levo krilo daleč nazaj. Dolgo časa so bili turški topovi natančno 200 metrov pred italijanskimi okopi postavljeni. Dostikrat priletijo turške granate v sredino mesta. Enkrat pačajo v italijansko pošto, drugič zopet v oficirski kazino. Ena granata je eksplodirala nekaj metrov od avstrijskega konzulata, druga je padla v bližini sedem korakov od amerikanškega, k sreči se ni razletela. In vsi ti streli so odani iz največje bližine, iz majhnih gorskih tspov.

Žalosten je pogled na poprej bujne palmove in oljkine gaje. Tla so razrita in steptana, splotja razstreljega. Iz razvalin prihaja zadušljiv smrad mrtvih trupel. Žalostno mole razstreljena palmova debla gor proti nebu. Gosto-listnata oljkina in pomarančna drevesa so posekana, da ne zakrivajo bojnega polja, vse ceste so zagrajene z nasipi. Dateljni in olive pa gnijejo na drevesih, istotako citrone, v mestu pa primanjkujejo.

Na vrtil istotako gnijejo buče, kumare, zelje; perutnina je skorodna vsa poginila vsled lakote, v mestu pa stanejo tri jajca eden frank.

Vseposodi so pregnali posestnike, vojaštvo se je polastilo njegove lastnine, zato je pa mesto prenapolnjeno z Arabci in z njihovimi, navažno zelo številnimi družinami.

V mestu vsled prenapolnjenja grozno divja kolera, v vsaki cesti lahko vidiš mrtvaške sprevo. Na visokih, dvokolesnih vozovih so naloženi mrtveci, ki jih vozijo v velike, skupne grobove.

Ceste so prenapolnjene z nesnago. V posameznih vojaških taboriščih razsaja tudi vročinska bolezen. Vse se z nekako žalostno resignacijo vprašuje: Kaj bo iz tega?

Zadnje poročilo umirajočega.

Turški listi poročajo o junaškem činu mladega turškega častnika, ki se je dogdil v bojih pri Derni. Poročnik Ibrahim bej je dobil namreč povelje prenesti važno poročilo z ene operacijske točke na drugo. Ker je bilo poročilo velike važnosti in nujno, je hotel častnik skrajšati svojo pot, pri čemur pa je prišel v bližino sovražnih čet. Nek sprednji italijanski kavalerijski oddelek je opazil turškega častnika ter ga takoj pričel zasledovati. Slo se je za življenje in smrt. Poročnik Ibrahim bej je naganjal svojega konja k skrajnosti in posrečilo se je obema, da sta prišla krvaveča iz številnih ran v tabor Enver beja, kjer je z zadnjo kretnjo izročil važno poročilo. Nato se je mladi junak zgrudil s konja v roke okoli stoječih vojakov ter izdihnil. Ta junaški čin je menda pripomogel k zmagi Turkov pri Derni, ker je omen-

jene poročilo odkrilo četam Enver beja namero Italijanov, napasti Turke za hrptom.

Iztrenjeniduhovina Italijanskem

Od italijanske meje se piše:

Bojno navdušenje se je na Italijanskem že močno ohladilo. V prvih dneh, ko je vse prekipelo od patriotizma, se je nemalokrat pozdravljalo odhajajoče vojaštvo s klici: Potem bomo šli pa proti Avstriji, sedaj je prišel čas za Italijo! Toda sedaj je nastala tišina, silna tišina. Sicer se hočejo časniki na zunaj vzdržati fikcijo, kako se vse ogreva za to vojno — v resnici se pa sprejemajo novice iz bojišča tudi v najširših italijanskih krogih z hladnostjo. V celih trumah dezertirajo vojaški obvezanci; vprašalo se je že celo prekmorsko paroplovno društvo „Austro-Americana“ v Trstu, ali bi hotela odposlati dva parnika v Marseille, da bi prepeljala italijanske „izseljence“ v Južno Ameriko. Toda ti „izseljenci“ so sami begunci. Dognalo se je, da se velik del onih vojaških obvezancev, ki žive v tujemstvu, ni odzval vpoklicu. Kakor se domneva, bo morala Italija v še večji meri začeti mobilizirati. S svojimi 120.000 možmi ne bo izhajala.

Že sedaj se vrše dnevno v večjih mestih, kakor v Milanu, Genovi, Benetkah itd. demonstracije proti vojni, tako da je vojni minister, ki je hotel milanske čete odposlati v „novo provinco“, to namero zopet opustil. Brezdelnost in zagrizenost v Italiji posebno močnega socializma bo v slučaju, da še bo cela akcija dolgo časa trajala, povzročila velike in dalekosežne nemire. Treba je samo med italijanskim ljudstvom živeti, da se vidi, kako pobito je prebivalstvo povsod, tudi v Trstu.

Abesinija proti Italiji?

Londonsko časopisje poroča iz Adis Abebe, da je na meji italijanskih kolonij pri Massani zbrana abesinska armada, ki šteje 40.000 mož in da se pripravlja mobilizacija cele armade.

Italijani v Rudečem morju.

Iz Carigrada se poroča, da je došla zunanjemu ministrstvu vest, da je Italija privolila, da bo svojo akcijo v Rudečem morju za šest dni preložila. V tem času se bo namreč angleška kraljeva dvojica peljala čez Rudeče morje h kronanju v Indijo.

Obstreljevanje Akabe.

Iz Carigrada se poroča, da se smatra obstreljevanje neutrženega mesta Akaba, kakor metanje bomb iz letalnih strojev kot prelom mednarodnega prava. Vsled tega je lahko mogoče, da bodo maščevalni akti napram Italijanom v Turčiji na dnevnem redu.

Italijanska akcija v arhipelgu in Rusija.

Iz Petrograda se poroča, da je naznanilo italijanske vlade o razširjenju vojne akcije v ruskih diplomatskih krogih povzročilo precejšnjo vznemirjenost. Rusija je odgovorila na italijansko noto s tem, da je v precej odločni obliki svarila Italijo pred name-ravano akcijo.

Naši kmečki domovi.

Povsod, v hribih kakor tudi v dolinah, se opazuje, da se večji kmeti, ki imajo 80—100 orlov posestva, veliko težje vzdržujejo na svoji grudi, kakor pa srednji in mali posestniki z 10—20 prali. Vzrok te prikazni je lahko razumljiv. Večji kmeti danes vsled pomanjkanja delovnih moči dosti težje gospodari; dostikrat se mu žetev vsled tega na polju pokvari, istotako košnja na travnikih. Pri dedščinah čuti veliki posestnik v dvojni meri vso težo izplačev v gotovem denarju. Navadno je dosti bratov in sester, ki vsi dobijo velike deleže in potemtakem dobi dedič posestvo že močno obremenjeno. Nekaj slabih let naj sledi in lepo posestvo gre na boben.

Manjši kmet pa že zato boljše izhaja, ker opravi delo navadno s svojimi ljudmi, ki so zadovoljni z vsako hrano in so tudi pridnejši pri delu kakor pa najeti. Kdor si mora danes pomagati pri posestvu s tujimi ljudmi, katere mora drago plačati, pride pač redko do boljšega stanja.

Kot dokaz služi lahko vedno bolj množično se razkosavanje velikih posestev in dejstvo, da dobijo bogati veleposestniki najlažje velika posestva, katere porabijo za razširjenje svojih lovov.

Raznoterosti.

Našim naročnikom! Vse one cenjene naročnike, ki so na dolgu, prosimo, da blagovolijo poravnati zaostale naročnine. Izdajanje lista je združeno z velikimi stroški, zato pozivljamo cenjene naročnike, da vestno izpolnjujejo svoje obveznosti napram listu. — Upravištvu.

Iz davčne službe. Finančna deželna direkcija je imenovala davčne asistente Josipa Zideriča, Ubalda Meixnerja, Ernesta Schmitza, Petra Fernerja, I. Fuchsa, Avgustina Feistritzera, Franca Grilla, Ad. Rajšpa, Franca Bobiča, Rudolfa Schneebacherja, M. Vaceka, Hugona Schreithoferja in Josipa Čepina, — davčnim oficijalom.

Iz poštne službe. Poštni asistent Mihael Scholler je prestavljen iz Ptuj v Maribor, istotako pošt-ni praktikant Ludovik Assenbauer iz Grada v Ptuj.

Uradniške spremembe pri južni železnici. Prestavljeni so: revident Benjamin Sperber iz Pragers-

kega v Baden, aspirant Viljem Novak iz Hrastnika v Wildon, asistent Janez Zapečnik iz Divače na Pragersko, provizorični asistent Alojz Kovačič iz Brežic v Sv. Peter na Krasu, provizorični asistent Feliks Lenart iz Sv. Petra na Krasu v Brežice, aspirant J. Ramšak iz Preding-Wieselsdorfa v Mixnitz, provizorični asistent Josef Kubiček iz Lebringa na Pragersko.

† **Dr. Gašpar Gorišek.** V sredo dne 22. t. m. okoli 11. ure po noči, je umrl v Rušah, previden s sv. zakramenti za umirajočega dr. Gašpar Gorišek. Ranjki je bil okrožni in železniški zdravnik, ter dolgoletni ruški župan. Še le pred nekaj meseci je odložil vsled bolezni župansko čast. Pokojnik je bil mož stare slovenske korenine, ki je stal neomajno kakor hrast. Kot zdravnik je bil izredno vreden in spreten, ter vsled svoje ljudomilosti in dobrotljivosti splošno priljubljen. V znamenje zaslug, ki si jih je bil pridobil, je bil častni občan ruški in smolniški. Zapuščena žalujoča soproga in dve hčeri, od katerih je ena omožena Lichtenwallner, in dva sina, odvetnika dr. Milana Goriška v St. Lenartu in pravniška Mirkota. Pogreb se vrši v soboto dne 25. t. m. popoldne ob 4. uri v Rušah. Pokoj njegovi plemeniti duši!

Dr. Eduard Volčič umrl. V Novem mestu je umrl nagle smrti zadet od kapi dr. Eduard Volčič, deželnosodni svetnik in znani juridični pisatelj. Zlasti je veliko sodeloval pri „Slovenskem Pravniku“ in je izdal več poučnih del.

Iz odvetniške zbornice. Gospoda dr. Jakoba Rajha se je kot odvetnika vpisalo v odvetniško listo za Štajersko. Dr. Rajh se je naselil v Gradcu.

Razpisani mesti. Razpisane je mesto učitelja na trirazrednici v Vuzenici. Prošnje do dne 25. dec. — Nadalje mesto učiteljice na štirirazrednici na Muti. Prošnje do dne 31. dec.

Dr. Kukovec zadeva. Celjska „Deutsche W.“ piše tozadevno: „Dr. Kukovec je, kakor znano, vsled procesa, ki je bil naperjen proti njemu vsled prestopka proti javni pravosti, vložil več tožb radi razžaljenja časti. Glavna razprava proti obtožencem Av. de Toma, Potniku in Korjeli, ki so napram policiji in tudi pozneje pri sodnji navedli, da so videli dr. Kukoveca dne 20. julija 1911. zvečer izginiti z neko žensko v grmovje, bi se morala vršiti v torek dne 21. t. m. V presenečenje obtožencev, ki so došli s svojimi zastopniki, je naznanil sodnik dr. Watzulik začetkom obravnave, da je dr. Kukovec obtožbo proti vsem trem obtožencem ravnokar umaknil. Nato so bili vsi trije oproščeni. Stroške za proces mora plačati dr. Kukovec.“ „Slovenec“ od dne 23. t. m. poroča, da je dr. Kukovec tudi proti njemu tožbo umaknil. Zanimivo...

Pozor! Vsakdo naj pri nakupovanju blaga za obleke, ako hoče imeti dobro in trpežno blago, zahteva v vsaki trgovini blago z napisom „Zvezdna tkanina“ in z znamko „Zlate repate zvezde.“ To blago je najtrpežnejše za moške in ženske obleke, kakor tudi za perilo in se prodaja v korist obmejnemu Slovincem. Trgovci, ako se hočete prikupiti svojim odjemalcem, naročajte to izborno blago pri podjetju „Zvezdnih tkanin“ Hermes v Ljubljani, Selenburgova ulica 5, nasproti glavne pošte.

Liberalci slišijo travo rasti. Če prav se bližamo božiču, vendar slišijo naši liberalci v svoji nemnosti travo rasti. Na naš članek v pondeljki številki o obstrukciji v dež. zboru odgovarjajo v „Narodu“ tako klaverno, da bi človek jokal. Naravnost tragično je, da so nekdanji junaki postali taki duševni reveži. Nič ne vedo povedati drugega, kakor kar smo že lahko nešteto krat čitali v lažnjivem „Štajercu“ o podporah vinogradnikom, regulacijah in pa sličnem tamtamu. Ker se pa liberalcem zdi še premalo, da jemlje list slovenske „inteligence“ svoje modrosti iz nemškutarskega trobila, zato gredo še nekoliko dalje in dajejo duška svoji skrbi za naše poslance, ki jih bo baje ljudstvo pri prihodnjih volitvah nagnalo. Smola je samo to, da ta tolažba še pri liberalcih samih ne bo učinkovala. Peli si bodo: „Die Worte hör' ich wohl, doch mir fehlt der Glaube!“

Vsak zavešen Slovenec hvali papir iz tovarniške zaloge „Slovenske Straže.“ Naravno, ker je najboljši in najcenejši! Priporočamo župnim in občinskim uradom, krajevnim šolskim svetom in sploh vsem, ki rabijo papir, naj ga naroče pri „Slovenski Straži“ v Ljubljani. Trgovci dobe znaten popust ter so vzorec brezplačno na razpolago.

Usoda štajerskega deželnega zbora. „Grazet Volksblatt“ piše v večernem listu z dne 23. nov.: „Ker se bo po Sv. Treh Kraljih začelo daljše zasedanje deželnih zborov, ki bode trajalo, kakor se pač domneva, šest do osem tednov, stopa vprašanje o delazmožnosti štajerskega deželnega zbora zopet v resnejši obliki v ospredje. Že v jeseni so se merodajni krogi pečali intenzivno z vprašanjem sklicanja štajerskega deželnega zbora in so skušali doseči poravnavo med slovensko-nemškimi nasprotji. Toda v kratkem času, ki je bil na razpolago, ni bilo upati na kak uspeh mirovnih konferenc, zato se je cela zadeva odložila na poznejši čas, ko se bo začelo daljše zasedanje deželnih zborov. Takrat se je računalo s tem, da se bo tako od nemške, kakor tudi od slovenske strani skušalo doseči kak modus vivendi. To se pa žalibog ni zgodilo in se bomo morali sprijazniti z mislijo, sklicati nemško-slovensko mirovno konferenco. Kakor smo izvedeli, je iniciativa k temu izšla od cesarskega namestnika grofa Claryja in se bo takoj po božiču uvedla akcija, s katero se bo skušalo doseči delazmožnost štajerskega deželnega zbo-

ra.“ V jutranjem listu z dne 24. t. m. pa že ve „G. Volksblatt“ povedati, da bo grof Clary celo akcijo začel že v prvih dneh decembra.

Podporno društvo za slovenske visokošolce v Gradcu vabi uljudno na redni občni zbor, ki se vrši v četrtek dne 30. t. m. ob 6. uri zvečer v Čitalnici, Gartengasse 18, I. nadstropje (Restaurant „zur Universität“, Josef Mursa.).

Za „Slov. Stražo“ sta nabrala v soboto dne 11. t. m. zvečer v gostilni gospoda Radšolja pri Sv. Martinu pri Slovenjgradu gospoda Hohnjec in pa Schöndorfer med veselimi gosti 11 K 80 vin. Posnemajte!

Kolinska kavina primes se je vsled izborne kakovosti pri nas že tako udomčila, da je nobena slovenska gospodinja ne more pogrešati. Zahtevajte pa le ono v korist obmejnemu Slovincem, ki ima na ovitku pečat „Slovenske Straže.“

Katoliški učitelji na Francoskem so imeli dne 15. septembra 1911 svojo letno zborovanje. To je že šesti kongres, ki so ga priredili učitelji nedržavnih šol; čez 200 delegatov je zastopalo 15 učiteljskih zvez, v katerih je zbranih na tisoče katoliških učiteljev. Glavni tajnik Fougere je s ponosom konstatiral, da število prijateljev in članov svobodnih katoliških učiteljskih društev vkljub brutalnim šikanam od strani francoske vlade ni padlo, ampak celo napredovalo, osobito v severnih pokrajinah. — Kdor francoskih razmer natančneje ne pozna, se mora le čuditi, kako je možno, da katoličani ne pridejo do veljave, če bere, da je organiziranega katoliškega učiteljstva na Francoskem ogromno število 6340!

Hitro in lepo se osnažijo obnavala le, ako rabiš čisto za čevlje „Sava“, katero prodaja gospod A. Kregar v Ljubljani. To čisto je popolnoma neškodljivo in omehta tudi najtrše usnje.

Marijin kolek. Krasen Marijin kolek s podobo romarske cerkve na Brezjah ima v zalogi „Slovenska Straža.“ Opozarjamo na ta kolek posebno čast. župne urade in člane ter članice Marijinih družb, da ga vedno rabijo na svojih pismih. Posamezni koleki se po dva vinarja. Naročajo se v pisarni „Slovenske Straže“ v Ljubljani. Razprodajalci dobe 20 odstotkov popusta.

Štajersko.

Mariborske novice.

Dramatično društvo v Mariboru poroča, da se je moralo Tolstojevu slavlje s predstavo „Vstajenje“ preložiti na nedoločen čas. Komisija je namreč našla pri novih napravah nekaj nedostatkov, ki se morajo odpraviti, predno se sme uporabiti dvorana. Kolaj se odpravi sezona, bomo pravočasno poročali.

Slovensko društvo za Spodnji Štajer v Mariboru sklicuje javno društveno zborovanje, ki se vrši dne 25. t. m. ob 8. uri zvečer v dvorani Katoliškega delavskega društva v Mariboru, Flössergasse 4. Govori državni in deželni poslanec dr. Korošec. Mariborski Slovenci, udeležite se vsi tega važnega zborovanja!

Požar na Koroški cesti. V noči od srede na četrtek je izbruhnil požar v lesenem gospodarskem posloppu hišnega posestnika Bukšeka. Požarna bramba je požar omejila in zabranila, da ni zgorela tudi hiša, ki je čisto v bližini. 57letnega hlapca Krambergerja, ki je spal nekje v hlevu, so še le zadnji moment rešili, ko je že bila velika nevarnost, da zgori. Zgoreli so trije konji, katerih niso mogli več rešiti. Škoda je precejšnja, znaša več tisoč kron.

„Slovenska Straža“ ima kakor po navadi tako tudi prihodnji pondeljek pri gospodu Kirbišu svoj družinski večer. Prijatelji „Slov. Straže“ pridite polnoštevilno!

Poneverjenje. 26letni hlapec Franc Senekovič iz Pesnice pri Mariboru je bil uslužben pri vozniku Jakovu Stipperju, ki mu je poveril nalogo, kasirati več računov. Senekovič je dobil nekaj čez 170 kron, katere je pa poneveril in pobegnil. Oblasti ga zasledujejo.

Celjske novice.

Volitev v celjski okolici. Kakor smo že naznanili, se bodo vršile nove volitve za občino Celjska okolica dne 27. in 28. t. m. Tretji razred voli v pondeljek dne 27. t. m. od 8. ure zjutraj do 3. ure pop., drugi razred v torek dne 28. t. m. od 8. do 11. ure dopoldne in prvi razred dne 28. t. m. od 3. do 4. ure popoldne. Volitev se vrši pri Fazarincu na Ostrožnem. Ker so Nemci, oziroma Celjani, lansko leto v tretjem razredu s tako večino propadli, da si menda niti ne upajo tega razreda še resno lotiti, si hočejo pomagati na drug način. Po okolici kroži vest, da volitev v tretjem razredu ni bila ovržena in da se vrši nova volitev samo v drugem in prvem razredu. To ni res, ker se vrši nova volitev v vseh treh razredih. Upamo, da se ne bode nobeden volilec dal na ta način slepiti in odvrniti od volitve. Upamo, da ta in enake zvijače ne bodo prav nič zalégle pri naših volilcih ter da bodo ti stali trdno kakor skala.

Neuljudnosti nemških poštnih uradnikov v Celju presegajo že vse meje. Zato je poslanec gospod dr. Benkovič posređoval pri trgovinskem ministru pl. Rösslerju, ki je obljubil najstrožje preiskavo in kaznovanje krivcev. Priporočamo prizačetim, da vsak posamezni slučaj objavijo in prijavijo oblastim, pa ne pavšalno, ampak z navedbo imen krivca, pri čem itd. Trgovinski minister je za slučaj utemeljenosti pritožb

to postopanje označil tako, da ni dvomiti o zboljšanju razmer.

Izobr. društvo v Celju priredi prihodnjo nedeljo dne 26. t. m. popoldne ob 3. uri v vrtni dvorani hotela „pri belem volu“ v Celju predstavo „Sanje“, igro s petjem.

Orel. Štajerska podzveza Orlov priredi od dne 27. do 31. decembra t. l. v Celju mladeniški telovadni tečaj. Tečaj je obvezen za vse štajerske odseke. Vabljeni pa so tudi vsa tista izobraževalna društva, ki si nameravajo letošnjo jesensko-zimsko dobo ustanoviti Orla. Spored objavimo v kratkem.

Ptujske novice.

Boj proti Maliku. Dne 21. t. m. se je vršilo v Ptuj zborovanje nemškega društva za Ptuj in Rog. Slatino, na katerem se je sprejela od dr. Plachkija predlagana resolucija, v kateri stoji med drugim: „Iz narodnostnih vzrokov izjavijo zborovalci, da se pretirna vsaki družabni stik z Vincencem Malikom, ker je ta vsled svojih napadov na nemške sodnike, vsled svojih osebnih afer in svoje popolnoma očitne zveze s socialno demokracijo, kakor tudi vsled volilnega kompromisa s Slovenci, zaigral pravico, stati v vrstah nemških bojevnikov. Nemško društvo zato odobrava popolnoma sklepe obrtne zveze, obrtnega društva v Ptuj, kakor tudi ptujskega občinskega sveta z dne 15. t. m., vsled katerih se naproša državnega poslanca Wastiana, da zastopa narodne in gospodarske interese našega mesta.“ Iz vseh teh nastopov Ornig-Plachkijeve politične „compagnie belle“ se vidi, kako globoko so zadele to družbo resnice, ki jim jih je Malik odkrito povedal. Nikakor ne menimo zagovarjati vsenemškega Malika, toda prav odkrito lahko povemo, da nam je nasprotnik z odprtim vezirjem veliko ljubši, kakor pa ljudje po vzoru Ornig-Plachkijevem. Ti gospodje niso izbirčni v rabi političnih sredstev. Vstrašili se niso celo najeti agitatorja Linhartove vrste, ki naj v „Štajercu“ poje slavošpeve vsih „ljubeznih“ do slovenskega kmeta, ko vendar vsak razsodni človek ve, da niso nič manj nacionalni kot Malik in bi vse Slovence najrajši potopili v žlici vode. Kar mi že od nekdaj čutimo, to je doletelo sedaj tudi Malika: Kdor se jim ne kloni, ta je izročen njihovi brezobzirni nemilosti.

Shod Dekliške zveze, ki se je vršil v nedeljo, se je dobro obnesel. Želeti bi le bilo, da bi bila vsakokrat tako obilna udeležba. Počasi boče ljudstvo že samo uvidelo, da mu je organizacija potrebna.

Osebna vest. Dr. K. Lubec, nadkomisar na ptujskem glavarstvu, je odpoklican v naučno ministrstvo; bil je to edini Slovenec na ptujskem c. kr. okrajnem glavarstvu.

Ošpički se med otroci še vedno bolj širijo.

Dekliška zveza je na nedeljskem sestanku, dne 19. novembra, med drugimi zanimivimi točkami priredila tudi poučno-saljiv nastop „Lepa Bara“, ki je vsem, udom in gostom, segal do srca: Kmečko dekle, Bara (Barbika), se je v mestni službi poleg drugih slabosti navzela silne gizdavosti; ko se vrača našopirjena k svoji materi, pričakuje, da jo bo vse občudovalo; zgodi se nasprotno: vse se ji smeji, končno sama uvidi, da je zabredla, in krene zopet na boljšo pot. Spisala je to krasno igro gđc. E. Razlag, kateri moramo iz srca čestitati k njenemu blagomnemu delovanju v tej Zvezi.

Ljutomerske novice.

Iz Ljutomerske okolice. V Ljutomeru je nemška šola radi treh slučajev škrlatice zaprta. Na Cvenu je več slučajev difterije, pa vendar g. dr. Varda ne zapre šole. Za slovenske šole niso menda druge postave!

Ljutomer. Podporno društvo Franc Jožefove šole ima v nedeljo, dne 26. t. m. po večernicah ob 3. uri popoldne v 5. razredu deške šole svoj redni občni zbor z običajnim vzporedom. Potrudite se vsi člani in prijatelji šolske mladine!

Prvo adventno nedeljo, to je dne 3. decembra, pa priredi Podporno društvo v prid ubožni šolski mladini v gostilni g. Sevra v Ljutomeru tombolo. Začetek ob 6. uri zvečer. K obilni udeležbi vabi odbor.

Trboveljske novice.

Socialdemokrati — prijatelji rudarjev?
Slovenski klub za rudarje!

V državnem zboru se je dne 23. t. m. vršilo prve branje vladne predloge o nočnem delu žensk in otrok v rudnikih. Pri tej priliki je poslanec gospod dr. Benkovič izvajal, da so se rudarske zadeve dosedaj obravnavale v rudarskem pododseku socialno-političnega odseka, toda tako, da je iz pododseka v prejšnji zbornici samo ta predloga prišla pred plenem. Da se pospeši obravnavanje rudarskih zadev, predlaga izvolitev posebnega rudarskega odseka, da ne bo treba razpravljati vsake zadeve najprej v pododseku, potem pa še le v odseku. Vsled tega dr. Benkovičevega predloga je prišlo med njim in med socialnim demokratom Muhičem, Seitzem in drugimi v zbornici do spopadov. Socialni demokrati so zagovarjali rudarski pododsek, katerega načelnik je znani zastopnik veleindustrije dr. Licht, in so gospodu dr. Benkoviču hoteli očitati zvezo s premogovnimi magnati. Dr. Benkovič se seveda ta očitanja krepko zavrnil in si pridržal staviti predlog za izvolitev posebnega rudarskega odseka za slučaj, da konferenca načelnikov cele zbornice temu pritrdi. Socialdemokrati pa naj nosijo odgovornost, ako rudarski pod-

odsek z dr. Lichtom na čelu zopet ne bo deloval. V stari zbornici se ni sklicalo še po podseka mesece in mesece, čas se je tratil z raznimi enketami in konečno skoro nobena rudarska zadeva ni prišla iz pododseka pred socialno-politični odsek, kaj šele pred zbornico samo. Edino postava o delu žensk in otrok je bila v zbornici sklenjena, pa gosposka zbornica je ni več mogla rešiti radi razpusta državnega zbora. Govornik zahteva, da sedanji rudarski pododsek takoj reši to postavo, ker dne 12. januarja 1912 poteče rok, določen na bernski mednarodni konferenci za varstvo delavcev za uveljavljenje te postave v vseh državah. Tudi naj to postavo reši še dosedanji pododsek, ker v njem sede isti poslanci, kakor v stari zbornici; v bodoče pa naj se vse rudarske zadeve obravnavajo samo v posebnem rudarskem odseku. Zastopnikov velekapitala se ni treba bati, ako rudarjem prijazne stranke store svojo dolžnost in pošljejo v odsek energične zastopnike delavstva. Opor socialdemokratov je neumljiv, njihov strah neopravičen. Potom pododseka se da stvari mnogo dalje zavlačevati, kakor pa v posebnem odseku. S svojim nastopom so socialdemokrati zopet pokazali, kako da so vzeli v zakup zastopstvo rudarjev; pa Slovenski klub in slovenska rudarska organizacija jim bo s časom pokazala, zlasti na Zgornjem Štajerskem, da morajo tudi nemški socialdemokrati upoštevati mnenje slovenskih rudarjev.

Po zopetnem govoru dr. Benkoviča je govornik socialdemokratov Seitz izrečno priznal, da ima dr. Benkovič dobro voljo zastopati interese rudarjev, da pa ne soglaša z njim glede posebnega rudarskega odseka, češ, da je že itak preveč odsekov.

Ker konferenca načelnikov klubov še ni sklepala o tem, ali naj se izvoli posebni rudarski odsek, zato se je vladna predloga o delu žensk in otrok soglasno odkazala socialno-političnemu odseku (oziroma rudarskemu odseku).

Poslanec gospod dr. Benkovič je zopet pokazal, da je vedno na mestu, kadar se gre za interese rudarjev; že njegov zadnji govor glede preosnovne bratovskih skladnic je bil poln sočutja za rudarje; z najnovejšim nastopom pa si je celo pridobil priznanje socialdemokratov. Tega sicer ne potrebuje, pa le vendar jasno označuje hujskarijo trboveljskih socialdemokratov zoper dr. Benkoviča.

Trbovlje. Nedavno je bil napaden v „Zarji“ janski paznik gospod Alfacijus, češ, da je silil rudarje na delo na kraj, kjer se je bilo bati za življenje. Resnici na ljubo bodi povedano, da 1. gospod Alfacijus ni sam od sebe zapovedal ondi delati, marveč mu je bilo to naročeno od obratnega vodje, 2. kraj ni bil tako nevaren, kot vpije „Zarja.“ Rudarji, ki so izkušeni, opravijo pač še nevarnejša dela; neizkušenega rudarja pa paznik ne boče nikdar pošiljal na nevarne kraje. Vemo, zakaj onim, ki so skrupulec tisti puhli dopis, gospod Alfacijus ni vseh. Da bode svet vedel, hočemo povedati na tem mestu, da on ni v rudeči gardi in zato ga rudečkarji napadajo. Kar pa se tiče komisnosti gospoda Alfacijusa, bodi ti „Zarja“, povedano, da imaš baš ti največ komisnih čitateljev, katerih želodec morajo biti pač presneto dobri, da lahko prebavljajo take komisne in otročje napade tvojih dopisnikov.

Drugi kaji.

Pesnica. Dne 22. t. m. sta hoteli kmetici Drozg in Sekol izstopiti na postaji Pesnica. Ni pa bilo nobenega sprevodnika, da bi odprl vrata, kar je gotovo neodpušljiva brezbriznost. Omenjeni kmetici sta si nato sami odprli vrata, vendar sta se pri tem toliko zamudili, da se je vlak že pomikal, ko sta izstopili. Vsled tega ste padli ena na drugo in je ena nevarno poškodovana. Prizadetima rodbinama naše sočutje.

Pesnica. Občinske volitve v prvi razred so se vršile včeraj, dne 23. t. m. Na volišče je prišlo 10 volilcev: bilo je pa 5 naših, 5 nasprotnih. Odločiti je moral žreb. Izmed izžrebanih sta dva naša, gg. Šparl in Marko, dva nasprotna, namreč Gornik Lojzek in Fuschl. Tudi od namestnikov je eden naš, eden pa nasprotnik.

Fram. Naše Izobraževalno društvo priredi v nedeljo, dne 26. t. m. veselico z igro, v kateri nastopi naša vrla mladina. Na vspredu so razne vesele in poučljive točke. Obenem se vrši tudi občni zbor društva. Govori g. F. Žebot iz Maribora.

Bohova. Dne 22. t. m. se je poročil naš vrli mladenič, ud Mladeniške izveze, gospod Mih. Brezner z gospico Marijo Kokol. Novoporočenemu paru želimo obilo sreče v novem stanu. Gospod ženin je torej prvi mož iz naše mlade, pa bujno cveteče Mladeniške zveze. Bog Vaju živi!

Bohova. Posnemanja vredno. Na gostiji pri g. Mihaelu Breznerju se je nabralo za „Slov. Stražo“ 8.80 K. Lep dar, posebno če pomislimo, da je to prva gostija, ki je iz lastnega nagiba zbrala ta veliki-dušni dar. Slovenski novoporočenci, tudi vi tako storite v bodočnosti. Hvala lepa!

Bohova. Sredi največjega veselja je prihrula tolpa fantov iz Šmiklavža na gostijo h gospodu Mih. Breznerju, kjer so se tako surovo obnašali, da so dva takoj orožniki odgnali pod streho. Naš vrli ženin se je opravičeno zgražal nad tako podivjanostjo. Tega je kriv „Štajere“ in njegov pomagač šnops. — Žalostno!

Lilaški vrh. V sredo dne 22. novembra je tukaj umrl posestnik Jurij Terbiš, bivši občinski odbornik občine Selnica ob Muri in član krajnega šol-

skega sveta na Sladkem vrhu pri Cmureku. Rajni je bil zavešen Slovenec, ki se je pri vsaki volitvi odločno kot agitator postavil na slovensko stran. Pogreb se je vršil danes dne 24. t. m. na pokopališče k Sv. Jakobu v Slov. gor. Vrlemu obmejnemu Slovincu svetila večna luč!

Sv. Jurij ob Pesnici. Tukaj se ustanovi prav v kratkem podružnica c. kr. kmetijske družbe štajerske. Delokrog nove podružnice bo obsegal Sv. Jurij in Sv. Križ nad Mariborom. Kmetje, pridno pristopajte k novi podružnici!

Sv. Peter pri Radgoni. V torek, dne 21. t. m. je tukaj mirno v Gospodu zaspal prevžitkar Jurij Črešnjak, tast gosp. Martina Roškarja, veleposestnika v Lastomercih in odbornika gornjeradgonske posojilnice. Dočakal je visoko starost 91 let. V nedeljo, dne 19. t. m. pa so pokopali na radgonskem pokopališču truplo mlade gosposinje Julijane Padarič, kmetice iz Šratovč, ki je umrla v mestni bolnišnici. Zapušča žalostnega moža, s katerim je živela v srečnem zakonu še le nekaj mesecev. Kakor je bila prej spoštovana kot pobožna mladenka, tako je bila v zakonu vzor pridne krščanske žene. Težka operacija ji je prikrajšala pozemeljsko življenje. — Bodi jima zemlja lahka!

Prihova. V nedeljo, dne 19. t. m. se je vršil pri nas I. redni občni zbor Slovenske Straže. Posojilniška soba je bila polna mladine. Z zadovoljstvom se sprejme na znanje poročilo o delovanju naše podružnice v minolem letu. Sočutje vzbuja med zborovalci žalostna usoda obmejnih bratov, ki jim jo riše odbornik Slovenske Straže. Vsi priznavajo potrebo gnotne podpore in izobrazbe na meji s pomočjo slovenskih šol, knjig, časopisov itd. Zato pa sklene vsak pomagati obmejnemu bratom, zlasti tako, da pristopi k društvu. Že smo tudi nabrali nekaj svetlih kronic. Novoizvoljeni odbor jamči za živo agitacijo.

Šostanj. Igra „Brat Martin“, ki je zadnjo nedeljo dosegla lep vspeh, se ponovi to nedeljo dne 26. t. m., popoldne ob 3. uri, pri Rajsterju. Zveza z vlakom je za prihod in odhod gostov kar najlepša. Vsa prirediteljeva gre za tukajšnje revne šolarje, zato pričakujemo kar najlepšega obiska.

Vransko. Pri zdravniku dr. Šerku je vlomil neznan zločinec po noči v njegovo hišno lekarno in je iz zaprte miznice ukradel več kot 300 K. Nekaj dni pred vlomom je prišel k zdravniku nek tuj mož in je večkrat kupil v lekarni kako malenkost, pri tej priliki si je pa vse natančno ogledal.

Sv. Martin ob Paki. Na Martinovo nedeljo je občinski svet imenoval častnim občanom našega velezaslužnega župana gospoda Martina Pirtovška. Narzoe je bil tudi poslanec gospod dr. Verstovšek, ki je imel nagovor na navzoče. Ob tej priliki se je nabralo 150 K za občinske uboge.

Videm ob Savi. Pri nas zboruje slovensko katoliško politično društvo „Sava“ v nedeljo dne 26. t. m. popoldne ob 3. uri. Na dnevnem redu obnega zbora so volitve novega odbora. Poročal bo ob enem poslanec dr. Benkovič. Zborovanje se vrši v gostilni pri kolodvoru. Somišljeniki naj skrbijo za obilno udeležbo.

Zidanmost. Na tukajšnjem kolodvoru so prijeli nekega moža v trenutku, ko se je hotel na sumljiv način pomešati med hrvaške izseljence z namenom, izvesti žepne tatvine. Železniško osebje ga je opazovalo in ga naznačilo orožništvu. Pri aretaciji je navedel, da se piše Jakob Marenčič, v resnici je pa že kaznovani žepni tat Ilija Gajič.

Iz „črnega“ kota. Cenjeni gospod urednik! Blagovolite sprejeti in razglasiti v vašem cenjenem listu vsem onim, ki niso brali v „Slovenskem Narodu“, da je liberalni visokoučeni dopisnik tužnim srceem javil prežalostno vest, da so njegovi bratci pri volitvah iz kmečke skupine pogoreli in je ob tej priliki naš okraj prekrstil v „črni kot.“ Prebivalci našega gornjegrajskega okraja nismo radi tega prav nič užaljeni, ampak smo celo ponosni na to. Naše geslo je: Vse za vero, dom, cesarja, in od tega gesla tudi za pičico ne odjenjamo. Stali bomo vsikdar kakor vojak na straži in branili naše verske in narodne svetinje. Spominjam se, kako je pred približno dvema letoma neki dopisnik v „Straži“ svoje želje zložil v verzih. Omenim samo eno kitico: „Savinja, odnesi nam Karba, — Dretja, odnesi nam Šarba.“ Čudim se, da je omenjeni bil tako dober prerok. Prva želja se mu je že izpolnila: Karba je že davno lekarnar v Kamniku, kjer je tudi sedaj pri občinskih volitvah s svojo stranko propadel. Druga želja se mu pa tudi lahko v kratkem izpolni, da bode namreč tudi Šarbu kmalu odklenalo pri načelstvu okrajnega zastopa. Kakor ni deset bratov nikdar enega prepričanja, tako je tudi pri nas. So nekateri bolj „naprednega“ duha in se odlikujejo s tem, da kaj radi pozabavljajo čez poslance S. L. S. in napadajo pristaje S. K. Z. Večkrat se to zgodi v kaki gostilni. Kadar so že prevzeti vinske moči, potem je pravi kričec dirindaj: f . . . . . f . . . . . poltrepniki, klerikalci itd. Je pač resnica: česar je srce polno, to jezik govori. Duhovščino prav hinavsko pozdravljajo, če je odsotna, pa lopnejo po nji. — Kdor zna, pa zna.

Iz „črnega“ kota. Kako so nekateri liberalni razsvitljenci v narodnem ožiru zavežni, priča najbolj to, da tu pa tam katerega kak rajhovski striček ali nemška tetka imenujeta: tatefrajndlih. Takšne Mihele najboljše spoznaš, ako jim ostrgaš lvanjo polituro, pa jih vidiš kmalu v pravi barvi. Mi pa, katoliško-narodno misleči možje bodimo dika in ponos slovenskega naroda! Zavedajmo se vsikdar svoje naloge, posebno ob času volitev! Naj pride ta ali oni v

volčjem oblačilu in naj dela še tako velike križe, ne verujmo mu! Pred kratkimi je neki dopisnik v „Narodnem Listu“ nekaj vozil, da se je dobro izogniti klerikalcu s polnim vozom. Vprašamo samo, kako bi naši naprednjaki živeli, ko bi ne bilo klerikalnih grošev. Pa tolažimo se: Kdor tem liberalnim cunjam vse verjame, ima kufraste možgane.

Kranjsko.

Morilec vrge svoj zrtv na železniški tir. Na železniški progi pri Gorenjah v bližini Sežane so našli truplo železničarja Grželja. Storjen je bil nek umor. Morilec se imenuje Ivan Čeh, je star 21 let in doma iz Gorenj. Stori je umor iz ljubosumnosti. Udaril je Grželja s kamnom po tilniku in ga vlekel na tir, češ, da se bo sodilo, da je ponesrečil. Čeh se je z ranjnim večkrat kregal radi dekleta, katero je ljubil on in pa tudi ranjki. Umor je globoko pretresel vse tamkajšnje prebivalstvo.

Primorsko.

Prva slovenska zdravnica. Prva (Slovenka, ki je dovršila medicinske študije, je gospa Eleonora dr. Groyerjeva, rojena Jenkova, hči znanega slovenskega rodoljuba dr. Ljudevita Jenka. Ta prva slovenska zdravnica je dovršila svojo medicinsko prakso pri znanem ruskem zdravniku dr. Ottu v Petrogradu ter se specializirala zlasti za ženske in otroške bolezni. Kakor smo izvedeli, je ministrstvo dovolilo gospe dr. Groyerjevi izvrševanje zdravniške prakse. Gospa dr. Groyerjeva, prva zdravica Slovenka na Slovenskem, se je nastanila v Voloski-Opatiji, kjer bo gotovo našla veliko prakso, to tem bolj, ker je popolnoma večša poleg slovensčine in nemščine hrvaškega, srbskega, ruskega, češkega in francoskega jezika. Zdravnica s tolikim strokovnim in jezikovnim znanjem je na svojem mestu zlasti v takem svetovnem kopališču, kakor je Opatija. Slovanski gostje, ki prihajajo v Opatijo, se bodo gotovo radi nanjo obračali, ker bodo pri njej lahko dobivali zdravniške svete v rodnem svojem jeziku.

Bodoči avstrijski prestolonaslednik nadvojvoda Karl Franc Jožef in njegova soproga nadvojvodinja Cita v Gorici. Dne 16. t. m. je imela Gorica izredno čast, imeti v svoji sredini vsaj par ur dva visoka gosta: novoporočena nadvojvoda Karla Franca Jožefa in nadvojvodinjo Cito, ki sta se ustavila v Gorici na svojem ženinovanskem potovanju. Pripeljala sta se v Gorico iz Tirolskega po državni železnici ter se nastanila v hotelu „Südbahn.“ Ob 8. in pol jutraj se je pripeljal nadvojvoda s svojo visoko soprogo Cito v stolnico z navadnim izvoščekom. Prišel je sam v zakristijo ter vprašal, če bi mogel prisostvovati kakšni sveti maši. Ker ni bil nobeden duhovnik več na razpolago, je dejal, da bi nadvojvodinja Cita rada prejeljo sveto obhajilo. Stolni vikar vlč. gospod dr. Ignacij Kobal jo je potem takoj obhajal. Nadvojvoda je ves čas, ko je nadvojvodinja molila, zahvalne molitve po sv. obhajilu, klečal poleg nje in molil. Visoka gosta sta nato ogledala z velikim zanimanjem zaklad (sv. relikvije itd.), ki se nahaja za oltarjem Sv. Rešnjega telesa. Tudi bi bila rada videla paramente, monštrance, svečnike in druge dragocenoosti goriške stolnice, ki so po večini dar cesarice Marije Terezije. V stolnici sta se mudila kake pol ure. Ob kakih 10 sta prišla visoka gosta na Kostanjevico. V zakristiji sta naprosila ondi se nahajajočega č. p. Aleksandra, naj jima pokaže grobnico Burboncev. (Nadvojvodinja Cita je namreč tudi iz burbonske rodbine). V grobnici je želela visoka gospa videti krsto rajne Ludovike Parmse, ki je umrla leta 1864 ter je pokopana na Kostanjevici. Vsa ginjena je obstala pred krsto in nadvojvoda je nalahno šepnil: „Tu je torej Tvoja stara mati!“ Nato sta odšla na južno postajo, odkoder sta se odpeljala v Oglej, ogledovat si ondodno znamenitosti. Nadvojvoda je nosil uniformo dragonskega častnika. Obлека nadvojvodinje je bila čisto priprosta.

Književnost in umetnost.

„Slovenski učitelj.“ Št. 11. Letnik XII. Vsebina: Sola bodi temelj narodno-gospodarskemu napredku. M. Humek. Dalje. — Najvažnejše poglavje vzgoje. VI. P. Regat Čebulj. Konec. — Ali kmetijski nadaljevalni tečaj, ali kmetijske nadaljevalne šole. Janko Polak. — Pesem krščanskega učiteljstva. V. Vodopivec. — Razredni učitelj. Piše Iv. S. Dalje. — Katihetski vestnik. — Učiteljski vestnik. — Vzgoja. — Raznoterosti. — Slostvo in glasba.

Narodno gospodarstvo.

Srbski zadružniki v Gorici. Pod vodstvom revizorja Glavnega saveza v Belgradu gospoda Lazarja Todoroviča se je pred tedni odpravilo 17 zastopnikov zadružnih organizacij iz Srbije na poučno potovanje v zapadno Evropo. Prepotovali so Italijo, Nemčijo in Švico ter si ogledali razne zadružne organizacije. V petek zvečer so srbski zadružniki prispele v Gorico. Tu so si ogledali razne zadružne in denarne zavode v Gorici in okolici. Tudi so si ogledali slovensko deželno kmetijsko šolo in strojarniško tvornico gospoda Andreja Jakila v Rupih. V St. Petru in v Vrtojbi sta srbske goste pozdravila tamoš-

nja občinska zastopa. V Gorici so priredili na čast srbskim gostom banket v hotelu pri „Jeleni.“ Banketa sta se udeležila tudi oče in sestra pokojnega slovenskega zrakoplovca Edvarda Rusjana, ki se je meseca januarja letošnjega leta pri vzletu ponesrečil v Belgradu. Na banketu se je izreklo več napitnic. Srbski gostje se iz Gorice baje napotijo v Ljubljano, bd koder se vrnejo v svojo domovino.

Živinske cene v Gradcu dne 16. novembra. (Po uradnem poročilu.) Prignanih je bilo 170 vplav, 72 bikov, 132 krav, skupaj 374 glav. Prodaja slaba. Cene nižje. Plačevalo se je za pitane vole 48—52 K, izjemoma 53, napol pitane 42—47, suhe 39—41, pitane krave 36—40, napol pitane 26—34, suhe 32—35, bika 35—45. Cene za 50 kilogramov žive teže. Tuji so nakupili 136 glav, največ Gornještajerci in Tržačani.

Ali se more zahtevati od najemnika lova povračilo za škodo, ki jo je naredil zajec na drevju, in kako naj se postopa? Najemnik lova je na vsak način dolžan povrniti škodo, storjeno po divjačini, a le v slučaju, če je drevje zavarovano na tisti način, kakor to delajo običajno dobri gospodarji. Tako zavarovanje sadnega drevja pa velja le po zimi, kajti v drugih letnih časih se dš sadjarjev pač ne more zahtevati, da bi imeli svoje sadno drevje pred zajci primerno zavarovano, in če se je naredila škoda, ima oškodovani na vsak način pravico do povračila. Zajec namreč ne gloda drevja samo po zimi, kadar mu manjka živeža, ampak star zajec si gre brusiti svoje zobe z glodanjem ob drevje tudi v času, ko ima okrog sebe polno najboljšega živeža. Zahtevo po povračilu škode se mora priglasiti v teku 14 dni od tistega dne naprej, ko se za škodo izve, pri okrajnem glavarstvu.

Razgled po svetu.

Iz Monte Carla. Neki Wolff iz Hamburga je te dni zaigral v pičlih dveh urah 260.000 mark. — Trindevajsetletni sin neke bogate družine iz Kelmorajna je brez vednosti svojih starišev prodal opravo očetove vile za 30.000 K. S tem denarjem je šel v Monte Carlo ter tam vse do zadnjega zaigral, na kar se je ustrelil.

Zenitovanjsko potovanje v zrakoplovu. Nadporočnik König, ki je član avstrijskega zrakoplovnega društva, se je poročil z gospodično Schmidt. Novoporočeni par je sklenil, prve dni svojega zakonskega življenja preživeti visoko gori nad drugimi ljudmi, med oblaki, med nebo in zemljo. To je prvo takšno potovanje. Pri odhodu zrakoplova je bil navzoč tudi nadvojvoda prestolonaslednik Franc Ferdinand in več drugih dostojanstvenikov.

Skandalozne razmere v boljših pariških krogih. Kako poživljenih čutov so takozvani boljši, — svobodomiselniki krogi v Parizu, kaže sledeči slučaj: Pri preiskavi neke zadeve v Montmartru so odkrili velikanski škandal. Dognalo se je namreč, da obstoja v Montmartru in tudi v drugih delih mesta popolnoma organizirana trgovina z mladoletnimi deklicami. Glavni krivci so v cellem Parizu znane tri osebe: ravnatelj radikalnega dnevnika „Lanterne“ Flachon, nek veleindustrijalec in nek veletrgovec. Prizadeti bi pa še mnogo drugih oseb.

Obletnica Tolstojevе smrti. Iz Petrograda se z dne 22. t. m. poroča: Včeraj, na obletnico smrti Tolstoj je prišlo na univerzi do velikih demonstracij. Med predavanji je začelo dijaštvo peti mrtvaško pesem „Večen spomin.“ Profesorji so prenehali z predavanji. Dijaštvo je šlo nato na hodnike, kjer je pego revolucionarne pesmi. Tu v Kijevu in Moskvi so poizkusili dijaki prirediti demonstracije.

Velika železniška nesreča na Francoskem. Iz Francoskega prihajajo vesti o veliki železniški nesreči, ki se je zgodila dne 23. t. m. v jutro na postaji Montreuil-Bellay. Vsled povišani se je ponižal železniški nasip in vsled tega so bili omajani stebri železniškega mostu in pod vlakom, ki je z navadno hitrostjo privozil čez most, se je slednji podrnil in padel z vlakom vred v narasle valove. Smrtno se je ponesrečilo 82 oseb.

Vol in državnozbornski kandidat. Iz Eiderstedta v Schleswig-Holsteinu poročajo „Kieler Zeitung“ naslednjo kratkočasno dogodbo: Po veliki cesti med Friedrichstodom in Husumom je šla čreda volov. Kar pridrvi avtomobil, ki počaka, da voli odidejo. V avtomobilu je sedel narodnoliberalni državnozbornski kandidat dr. Schiffer. Naenkrat stopi k avtomobilu vol in pokaže kandidatu jezik v precej poštenu dolžini. Kandidat si je mislil, vola je dresiral najbrže njegov lastnik zaradi zadnjih dr. Schifferjevih napadov na agrarce. To pa ni bilo tako. Pač pa so bili prejšnji dan vola živnozdravniki že petkrat preiskali, in sicer ob razpošiljanju, nalaganju, na živinski rampi, v neustadškem hlevu in na živinskem sejmu. Vol se je bil vsled tega navadil na kazanje svojega jezika, gospoda kandidata je smatral za živnozdravnika in mu je pomolil jezik. Na, tak vol!!!

Prorokovanja za leto 1912. Vsako leto ob tem času prorokuje gospa Thebes lahkovernim Parižanom o bodočem letu. Ker so se nekatera njena prorokovanja uresničila, zlasti glede italijansko-turške vojske, ji sedaj skoraj vse veruje. Za prihodnje leto nam obljubuje ta pariška Pythia sledeče: „L. 1912 bo v celoti leto zla. Nahajamo se pod vplivom planeta Merkurja. Toda v kljub vsemu hudemu ne bo leto

1912 še vojske med Francijo in Nemčijo. Kolikor moram slutiti, ne izbruhne ta vojska leta 1912. Med junijem in decembrom bode pogorelo veliko gledališče. V istem času bo umrl velikan na gledališkem polju. Pariz bo doživel celo vrsto gledaliških skandalov. Razven tega pa bode leta 1912 duh Francoške nastopil pot prerojenja in narodno čustvo bo v Francozih bolj cvetelo kot kdaj prej.“

Potres. V četrtek dne 16. t. m. so čutili po celi srednji Evropi močan potresni sunek. Zlasti močan je bil potres v južni in srednji Nemčiji. V rezidenčnem gledališču v Stuttgartu, kjer se je ravno vršila predstava, je nastala grozna zmešnjava. Več oseb je bilo ranjenih. V Heidelbergu je bil ustavljen cel tramvajski promet. Močno so čutili potres tudi še v Lincu, po Zgornjem Avstrijskem in Solnograškem. Potres je bil okrog 1/11 ure zvečer, trajal je samo par sekund, toda zadostovalo je, da je napravil precej škode. Od vseh strani prihajajo poročila, da so se rušili dimniki in pokale stene, marsikod zelo nevarno. Tudi rodbinski grad Hohenzollerski v Sigma-ringenu je potres močno poškodoval. Na stolpih se opazajo velike razpoke.

Drzna poštna tatvina na Francoskem. Velikansko senzacijo vzbuja drzna tatvina, izvedena na železniški progi med Lyonom in Marseillom. V tri vozove poštne ambulance so vlomili še do sedaj neznanj vlomilci in odnesli večji del dragocene vsebine. Republikli povzročeno škodo cenijo na več milijonov frankov. Vlomilci so odnesli 70 poštne vreče, nadalje 120 v Orijent in v Indijo namenjenih pisem. V oropanih vozovih so se nahajale tudi dragocenosti, namenjene za slavnosti ob kronanju anleške vladarske dvojice v Indiji. Vlomilci so vdrl v ambulančne vozove skozi streho. Vlomilcev še dozdaj niso izsledili.

Vulkan Stromboli bljuje. Iz Catanije se z dne 19. t. m. poroča: Danes jutraj je začel vulkan Stromboli zelo močno delovati. Nastala sta dva silna izbruha, vsled česar so se valili gosti, črni oblaki dima, žareče kamenje in gost pepel se je vsipal v dolino.

Cela zaloga orožja v kitovem trebuhu. Ruska policija je obdolžila dva Angleža, ki sta razstavila v Moskvi velikanskega kita, da sta vtihotapila v trebuhu kita cel arzenal orožja za ruske revolucionarje. Ko je pa policija odprla kita, seveda niso ničesar našli.

Elektrika v morju.

Velik načrt se bliža uresničenju. Na obali severnega morja, kjer je razlika med plimo in oseko največja v Evropi, kjer vzkipečasi morski valovi orjaške ogromnosti, bodo izkoristili moč morskih valov za proizvodnjo elektrike. Pogosto so se že pojavljali podobni načrti, toda noben se ni mogel uresničiti.

Na francoski in severnoameriški obali so večkrat ustanovili naprave za izkoriščanje morskih valov. Napravili so kolesje, kjer so morski valovi dvigali vzvode in jih zopet spuščali; na ta način so hoteli poganjati motore. Druga misel je bila, da napolnijo jeze ob plimi z morsko vodo. Ob oseki bi nabrano morsko vodo iz jezov odvedli v padcu in na ta način gonili dinamo-stroje. Večina teh podjetij se ni obnesla tako, kakor so upali, in so v kratkem času propadla. Vendar pa ti neuspeli niso ustrašili iznajdljivih glav, da ne bi nadalje premišljevale in pa študirale, kako bi izkoristili ogromne sile morskih valov.

Nekaj časa sem resno razmišljala hamburški inženir Pein o ustanovitvi električne naprave, ki bode dobivala gonilno moč od morskih valov. Pein se že skoro 20 let uspešno peča z rešitvijo tega problema. Večkrat je zgradil postaje za poizkuse in na podlagi svojih izkušenj upa, da se bo stvar tudi v veliki meri izplačala. Pri Gurumu v severnem morju namerava postaviti nalašč v ta namen ustanovljeni družba ogromno električno napravo, ki bo po Peinovem načrtu izkoriščala silo morskih valov za pridobivanje elektrike. Stroški naprave so preračunjeni skoro na 6.000.000 K.

Peinova misel je, napraviti veliki jez, ki bi pritekal vanj morska voda ob plimi. V prekope bi postavili turbine, ki bi se lahko premenjevale, tako da bi jih voda gonila ob pritoku in odtoku. Turbine bi potem gonile dinamo-stroje, ki bi proizvajali elektriko; elektriko bode potem odvajali takoj naprej, ali pa jo bodo nabirali v akumulatorjih. Za prve naprave računajo, da bodo v enem letu proizvedle električne sile za 44.000.000 kilovatnih ur.

Ker se je na desetino te elektrike že naročilo več podjetij, upa podjetniška družba, da ji bo možno elektriko oddajati mnogo cenejše, kakor so jo pridobivali dosedaj.

Najprej bodo postavili elektrarno s 7500 konjskimi silami; družba upa z elektriko te elektrarne preskrbovati vso severno Nemčijo. Najpotrebnejša dela so že precej uspela in smo lahko zadovoljni, v koliko se bo obnesel ta poizkus, ki bo izročiti silo morskih valov v človekovo službo.

Listnica uredništva.

Dramatično društvo v Mariboru: Naznanila, da 19. t. m. ne bo predstave, nismo dobili.

Somišljeniki — zahtevajte v gostilnah — računske listke „Slovenske Straže!“

Višjegimnazijec išče
instrukcije. Naslov pri
upravnistvu.

Vsak gospod,
ki vposlje 50 vin. v znamkah,
dobi zanimivo knjižico. Robert
Krauschwil, Toplice na Časlem.

Spretni kovač
se sprejme za samostojno
delo. Orodje je v kovačnici.
Kje pove upravnistvo. 1103

Električno razsvetljavo

za cerkev, župnišče, gostilno, trgovino ali druga po-
slopja da mali motor (1½Ph) z dinamo na skupni že-
lezni plošči. Postavi se lahko povsod brez vsake kon-
cesije. Gori lahko 20 do 30 električnih žarnic po 16
sveč. Ena luč stane na uro pol vinarja. Ker se po-
stavi večji motor, se cela skoraj nova naprava pro-
da za 950 K. Kje, pove upravnistvo „Straže.“

Pijte samo Tolstovrško slatino.

Naroči se v Tolstem vrhu, Buštanj, Koroško.

Slavnemu p. n. občinstvu, ki se zanima za umetnost, si usojam na-
znaniti, da sem otvoril

**v hotelu „Erzherzog Johann“
v Mariboru**

razstavo hautelisse-slikarij.

Razstava zastopa iz Berolina izvirajočo

pozornost vzbujajočo iznajdbo

na polju slikarstva na baržun, svilo, platno, les, steklo, glino, usnje itd. in ima
tako čudovit učinek in lep efekt, kakoršnega more povzročiti edino le hautelisse-
slikarstvo.

Ta iznajdba, ki nadomešča istodobno slikanje z iglo, kvaškanje in
aplikacijo, odvarja damam **povsem novo polje za ročna dela najfinejše**
vrste, ki se lahko priuči brez vsakega drugega znanja, in vsaka
dama si more že v najkrajšem času brez vsakih strojev izgotoviti najlepše reči.

Razstava bo otvorjena **samo kratek čas** in sicer **vsak dan od**
9. do 5. ure.

K številnemu obisku vabi najvludneje velespoštovanjem

Vstopnina 20 vin.

Eduard Ubach.

Preselitev brivnice.

Vlč. duhovščini in sl. občinstvu uljudno
naznanjam, da sem se preselil s svojo
brivnico iz Graške ceste št. 22. na Ring
v novo posojilnično hišo.

Zahvaljujem se za dosednji obisk in pro-
sim tudi za naprej obilnega poseta

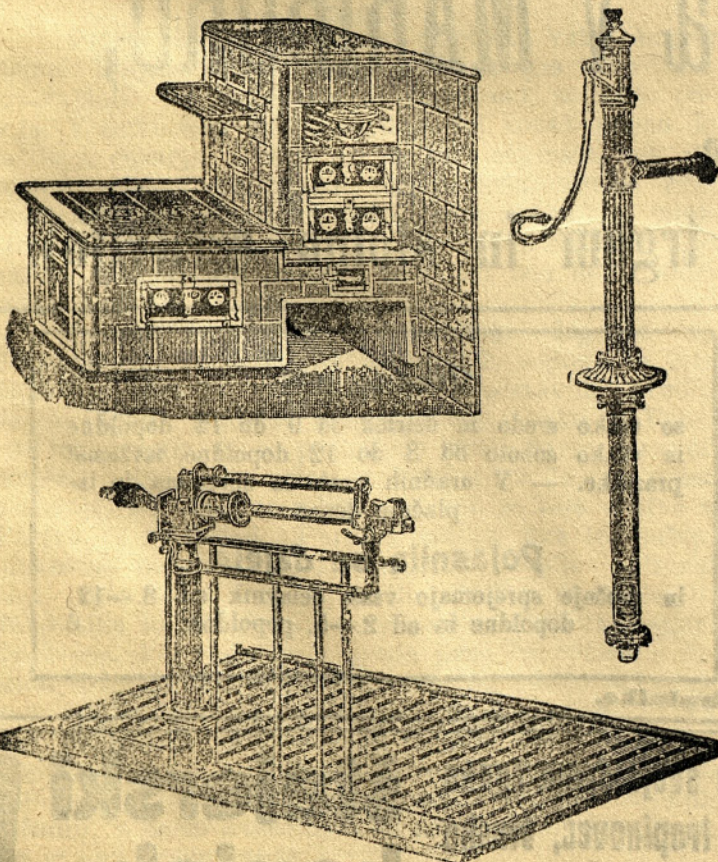
Rudolf Anderwald,
Ring. brivec. Celje.

Zahtevajte list Straža!

Prva južno-štajerska kamnoseška družba v Celju.

Žaga, brusi in struže s strojnim obratom. :: Zavod za graviranje
črk. :: Izvršuje nagrobne spomenike in vsa monumentalna in stav-
bena dela iz tu- in inozemskega materijala. ==
Plošče za pohištvo iz raznobarnega marmorja. :: Velika zaloga
izgotovljenih nagrobnih spomenikov. :: Najnižje cene. :: Kulantni
== plačilni pogoji. :: Naročila se izvršujejo točno. ==
Ceniki in stroškovni proračuni brezplačno.

Brzjavke: **Kamnoseška družba :: Celje.**

Stavbeni in umetni ključavničar, oblast.
koncesionirani vodovodni instalater

Ivan Rebek, Celje

Poljska ulica št. 14.

Se priporoča zadrugam, občinam, korporacijam in za-
sebnikom za cenjena naročila, namreč za navadne
kakor tudi umetno izdelane železne ograje, kakor in-
di vrata, bodisi za vrte, dvorišča, cerkve, grobove
itd., štedilna ognjišča vseh sistemov za zasebnike,
gostilne ali zavode. Prevzamem napeljavo vodovodov
iz studencev, vodnjakov s hidraličnimi vidri. Izde-
lujem vsake vrste tehtnice, tudi premostne (Brücken-
wagen), prevzamem iste kakor tudi uteže v popra-
vilo. Napeljujem strelovođe ter prevzamem sploh vse
v mojo stroko spadajoča dela in izvršujem ista točno
in solidno, vse po zmernih cenah.

LEKAR-NARJA A. THIERRY-A-BALSAM

edino pristno z zeleno usmiljeno sestro kot varstv. znamko. Oblastno varovan.

Vsako ponarejenje, posnemanje in prodaja kakoga drugega
balsama s podobnimi znankami se sodnijsko preganja in
strogo kaznuje. — Nedosežnega uspeha pri vseh boleznih
na dihalih, pri kašlju, hripavosti, žrelnem kataru, pri
bolecinalih v prsih, pri pljučnih boleznih, posebno pri in-
fluenci, pri želodčnih boleznih, pri vnetju jeter in vranice,
pri slabem teku in slabi prebavi, pri zaprtju, pri zobobolu
in ustnih boleznih, pri trganju po udih, pri opeklinah in
in izpuščajih itd. 12/2 ali 6/1 ali 1 gr. specialne stekla K 5 60.

Lekarnarja A. Thierry-a

samo pristno

centifolijsko mazilo

je zanesljivo in nagotovejšega učinka
pri ranah, oteklinah, poškodbah, vnet-
jih, tvorih, odstranjuje vse tuje snovi
iz telesa in radi tega dostikrat na pravi
operacijo nepotrebno. Zdravilnega učinka tudi pri starih
ranah i. t. d. 2 dozi staneta 3-60 K.

Naroči se: Lekarna k angelju varihu, ADOLF THIERRY v PREGRADI pri ROGATCU.
Dobi se v vseh lekarnah in sicer v Mariboru v lekarni W. A. König.

Veletrgovina s špecerijo in 479

z deželnimi pridelki

Anton Kolenc: Celje

Glavna zaloga: Graška cesta 22 Podružnica: Narodni dom.

Prazen je izgovor, da se mora blago iskati
pri tujcih, ker Vam nudi domača zgoraj imenovana
veletrgovina v vsakem oziru bogato in zelo povečano
zalogo z vedno svežim blagom, tako, da zamore proti
vsaki konkurenci popolnoma ustreči zahtevam cenj. g.
trgovcev in prosim za mnogobrojen obisk, o čemur se
lahko vsakdo sam prepriča, če tudi z najmanjšim
poizkusom.

Velečastitim gospodom duhovnikom ponudim vo-
ščane, kakor tudi druge vrste sveč, ter olje in kadile
za cerkve.

Kupujem tudi deželne in druge pridelke, kakor
oves, rž, pšenico, divji kostanj, žolod, suhe gobe, med
v satorju, fižol, seno, orehe, krompir, malisno štupo,
smrekove storže, vsakovrstno sadje, sveže in suho,
vineki kamen, itd. itd. sploh vse deželne pridelke po
najvišjih dnevnih cenah, nadalje kupujem vsakovrstne
vreče, ter petrolejske in oljnate sode.

Imam tudi v zalogi rižovo moko in otrobe za
krmilo živine v ceni od 9 do 15 Kron 100 kg pri
odjemu celega vagona ter „Lukulus“ za pitanje svinj.

Pozor! Pozor!

Prva največja zaloga in izdelovalnica čevljev, pri-
poroča svojo veliko zalogo najboljših in naj
modernejših čevljev za gospode, dame in otroke.
Nadalje prave gojserske lovske čevlje s podplati
iz probkovine, gamaše in galoše. Ravnotako velika
izbira blaga iz klobučevine.

Štefan Strašek, Celje.

Ne pozabite

Volno, sukno (štofe), cajge, modno
perilno blago, preproge, odeje, koce,
platno in vse manufakturno blago
kupite najbolje in najceneje v domači
trgovini

M. E. Šepec,
Maribor.

Grajski trg. 1036a Burgplatz.

prepičate se!

Ne zamenjajte!

Delavnica za popravila

Dobro! Po ceni!

Točna postrežba!

Velika zaloga ur, dragocenosti, srebrnine in optičnih stvari po vsaki ceni.

Vadi na obroki! Ilustr. cenik zastoj gramofone od 20 do 200 K.

Niklasta remont-ura K 3-50
Pristna srebrna ura 7-
Original omega ura 18-
Kuhinjska ura 4-
Budiljka, niklasta 3-
Poročni prstani 2-
Srebrne verižice 3-

— Večletna jamstva

Nasl. Dietinger

Theod. Fehrenbach

urar in očalar 447

Maribor, Gospeška ulica 26.

popravljam zlatarne in srebrne.

Trgovina s steklom — porcelanom in kamenino

lv. Kleinšek

Maribor, Koroška cesta 7

Dobro! Po najnižjih cenah.

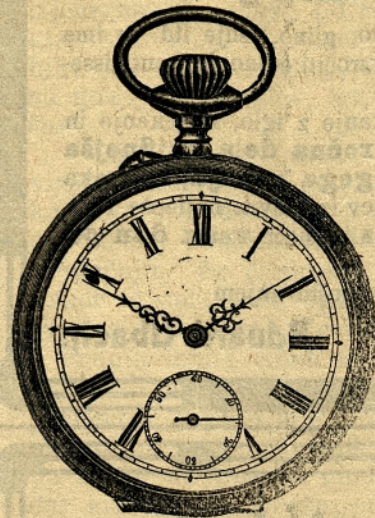
Dobro! Po najnižjih cenah.

priporoča svojo bogato zalogo steklene in porcelanske posode, svetilk, ogledal, šip in okvirjev za podobe kakor vse v to stroko spad. dela.

Poprave se hitro, zelo solidno in najcen. izvršujejo!

Lepa stanovanja

v Uhlandovi ulici, s 3 in 2 sobami, kabinetom, na željo tudi s kopalno sobo, vsako stanovanje popolnoma samo za sebe, z vrtnim oddelkom, se takoj oddajo v najem. — Vpraša se pri Jos. Kolariču, pohištvem mizarju na Franc Josipovi cesti št 9 v Mariboru.

Slovenci pozor!

Tehtnice (vage) za most, vino, žganje, mleko i. t. d. prave klosterneburške v velikem izboru. Posebno priporočam nove slovenske plošče za gramofon, v katerih imam sedaj posebno veliko izbiri.

Popravila se točno in hitro izvršujejo.

Urar, očalar in zlatar

Franjo Bureš Maribor

Tegethofova cesta št. 39.

Dobro rodbinsko kavo

priredi že mali dodatek „pravega : Francka :“ s kavnim mlinčkom iz tovarne Zagreb. Le vsled svoje nedosežne izdatnosti in svoje neprekošene kakovosti našel je pravi Franck toli priljubljen sprejem v slehernem gospodinjstvu.

Zakaj, moj ljubi, si nahoden?

Meni se kaj takega sploh ne more zgoditi. Prvič imam izvrstno protisredstvo in drugič, si znam hitro pomagati, ako čutim le malo prehlajenja; jaz vzamem zmiraj pristne sodenske mineralne pastile. Kakor hitro obolijo vrat in bronhije vsled nahoda, pomagajo hitro in sigurno sodenske pastile. Zato raj poslušaj moj svet, kupi si v lekarni ali drožeriji škatljico sodenskih za K 1-25, pazi pa, da ne dobiš kakih ponarejenih.

Vosek, med v satovju, želod, suhe gobe, divji in pravi kostanj, vinski kamen, suhe češplje, suhe hruške, orehe,

sploh vse deželne pridelke kupi

Anton Kolenc v Celju,

vsako množino. Kdor kaj ima, naj ponudi.

Schlüter-kruh

redilen, lahko prebavljiv, okusen, ostane dolgo svež, lep kruh in cen. Izdeluje

pekarna Berner

Koroška cesta, filialka v Tegetthoffovi ulici.

Na debelo!

Veletrgovina s papirjem.

Na drobno!

Goričar & Leskovšek

Celje : Graška ulica št. 7.

Zvezna trgovina (Goričar & Leskovšek)

Celje, Rotovška ulica št. 2.

Tovarniška zaloga vsakovrstnega papirja, pisalnih in risalnih potrebščin. Lastna zaloga šolskih zvezkov, risank, risalnih skladov ter vseh tiskovin za urade.

Edina štaj. narodna steklarska trgovina

448 na debelo in na drobno

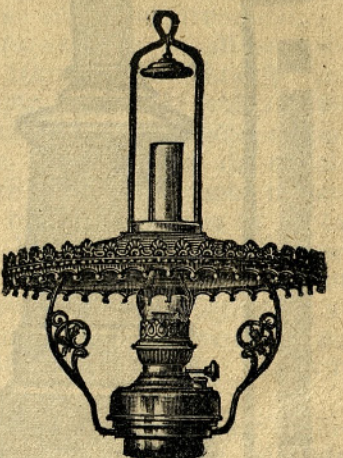
Franc Strupi : Celje

Graška cesta

priporoča po najnižjih cenah svoje bogate zaloge steklene in porcelanske posode, svetilk, ogledal, vsakovrstnih šip in okvirjev za podobe.

Prevzetje vseh steklarskih del pri cerkvah in priv. stavbah.

Maloprodajna in točna postrežba.

Spodnještajerska ljudska posojilnica v MARIBORU,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Stolna ulica št. 6 (med glavnim trgom in stolno cerkvijo).**Hranilne vloge**

se sprejemajo od vsakega in se obrestujejo: na v dne po 4%, proti 3 mesečni odpovedi po 4%. Obresti se pripisujejo h kapitalu 1. januarja in 1. julija vsakega leta. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so pošto hranilne položnice na razpolago (šek konto 97.078). Rentni davek plača posojilnica sama.

Posojila se dajejo

le članom in sicer: na vknjižbo proti pupilarni varnosti po 4 1/2%, na vknjižbo sploh po 5%, na vknjižbo in poročstvo po 5 1/2% in na osebni kredit po 6%. Nadalje izposojuje na zastavo vrednostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih zavodih prevzame posojilnica v svojo last proti povrnitvi gotovih stroškov, ki pa nikdar ne presegajo 7 kron. — Prošnje za vknjižbo dela posojilnica brezplačno, stranka plača le keleke.

Uradne ure

so vsako sredo in četrtek od 9. do 12. dopoldne in vsako soboto od 8 do 12 dopoldne, izvenzaj praznike. — V uradnih urah se sprejema in izplačuje denar.

Pojasnila se dajejo

in prošnje sprejemajo vsak delavnik od 8.—12. dopoldne in od 2.—5. popoldne. 6

Posojilnica ima tudi na razpolago domače hranilne nabiralnice.

ROBERT DIEHL žganjarna v Celju — priporoča svojo doma žgano štajerski konjak !
stivovko, tropinovec, vinsko žganje, trinjevec kakor tudi